

A legszebb cigánylány: Bellovics Bernadett
Udvathölgyek: Bellovics Adrienn és Budai Zsuzsanna

X. ÉVFOLYAM

2. SZÁM

ROMA LAP

2002. FEBRUÁR

ÁRA: 120 FT

HOSSZÚ ÚT

LD
„LUNGO DROM”

OSTAFORDULT

VAL

George W. Bush úrnak

az Amerikai Egyesült Államok
elnökének

Tisztelt Elnök Úr!

Mély megdöbbenéssel értesültünk arról a történelemben is egyedülálló tragédiáról, mely az ezidáig ismeretlen tettesek által elkövetett terrorakció nyomán az Amerikai Egyesült Államokat sújtotta.

Kérem, hogy a magyarországi cigányság nevében fogadja őszinte részvétünket és együttérzésünket az amerikai állampolgárokkal.

Ezt a terrorizmust, mely valamennyi civil társadalom ellen is irányulhat, mélysegesen elítéljük, egyben szolidaritásunkról biztosítjuk Önt és az amerikai népet. Valamennyiünk közös érdeke, hogy együttesen lépünk fel az emberiséget fenyegető terrorizmussal szemben.

Budapest, 2001. szeptember 12.

Farkas Flórián
az Országos Cigány Önkormányzat
elnöke

Az Egyesült Államok Külügyminisztériuma

Washington D.C. 20520
2001. december 12.

Farkas Flórián

Elnök úr részére

Országos Cigány Önkormányzat
Magyarország
1074 Budapest, Dohány u. 76.

Tisztelt Elnök Úr!

Köszönettel vettük együttérzésüket támogatásukról szóló levelét, amelyet Bush elnök úrnak küldött a szeptember 11-i események kapcsán. Az elnök úr nevében szeretném őszinte tiszteletemet és köszönetemet kifejezni a velünk való együttérzésükért és a terrorizmussal szemben velünk felvállalt szolidaritásukért.

Az amerikai nép hálás mindazokért a baráti és támogató megnyilatkozásokért, amelyeket a drámai eseményeket követően a magyar nép és a magyar kormány tett. Népeink azonos értékítélete és elkötelezettsége elengedhetetlenül fontos a terrorizmus gyökere felszámolásához az egész világon. A küzdelem talán hosszú ideig tart majd, de erőt és elszántságot merítünk az Önök szolidaritásából és támogatásából.

Tisztelettel:

John L. Withers II.
az Egyesült Államok Külügyminisztériuma
Észak- és Közép-Európáért felelős
irodájának vezetője

Címlapon: Az első roma szépség
Fotó: Nyári Gyula

ROMA LAP

Megjelenik havonta
a „Magyarországi
Nemzeti és Etnikai
Kisebbségeikért”

Közalapítvány
és az Egészségügyi
Minisztérium támogatásával.

Kiadja: az „Oktatási és Továbbképzési
Központ” Alapítvány
5000 Szolnok, Aranka utca 3.
Telefon/Fax: 06-56/513-952, 513-953, 513-954
e-mail: lungodrom@axelero.hu

Főszerkesztő: Paksi Éva

Főmunkatárs: Farkas Kálmán

Tervezőszerkesztő: Arabeszk 3 Bt.

Munkatársak: Botasné Kótvé Lilla,

Bujdosó Jánosné, Hegedűs Sándor,

Lukács Ilona, Nyári Gyula, Rácz Lajos

Szécsi Magda

Szerkesztőségi titkár: Pálfi Elvira

Felelős kiadó: Farkas Flórián

Nyomdai munkák:

REPRO STÚDIÓ Nyomdaipari Egyéni Cég

ISSN 1216-982X

A nem kért kéziratokat nem őrizzük meg
és nem küldjük vissza.

Szerkesztőségünk

a mienktől eltérő véleményt is közli.

A leveleket esetenként rövidítve,
szerkesztett formában adjuk közre.

LD. gondolkodó

Bizonyára sokan hallották már a következő mondatokat: „ismerd meg önmagad!”, „Légy önmagad!”, „Tudj, hogy ki vagy!” Az önismeretre való törekvésünk, vitathatatlanul az egyik legfontosabb célunk az életben. Miért? Hogy, magunk irányíthassuk az életünket, hogy ne tudjon senki olyan érzéseket és eszméket ránk erőszakolni, amik idegenek fölünk! Az önismeret vágya benne él minden emberben.

Van aki segítségre szorul: pszichológushoz fordul, teszteket tölt ki, vagy egyszerűen csak megfigyeli lelkének rezdüléseit. Mindegy, hogy jutunk közelebb önmagunk megismeréséhez. A lényeg, hogy eljussunk! Ebben akar az önök segítségére lenni lapunk új sorozata, az „LD. gondolkodó”, amit egy éven keresztül kísérhetnek figyelemmel. Reméljük, hogy közelebb kerülnek önmagukhoz és embertársaikhoz is.

8.

Őszinteség

Az őszinteség ösidők óta az egyik legtöbbet magasztalt, de egyszersmind az egyik legritkább emberi erény. Másoktól természetesen elvárjuk, magunk viszont csak mértékkel szoktuk gyakorolni. Persze nem mindig rossz-akaratból vagy tudatos ámitási szándékból, inkább a közmondás józan intelmét megfogadva: „Ne szólj szám, nem fáj fejem.”

Aki hajlamos a valóságot vágyainak, elképzeléseinek megfelelően átértékelni, azt erősen befolyásolják érzelmei! Nem tudatosan, de meglehetősen biztonsággal szelektál mindabból, amit

magukörül lát és hall. Ezért kissé kiszínezi, átalakítja magukörül a világot. Egy tehetséges művésznak irodalmi Nobel díjat hozhat ez a látásmód. De egy átlag embernek csak csalódást hozhat, és barátainak elvesztését... A feltétlenül őszinte, szókímondó emberektől is elhúzódnak egy idő után a barátok, ismerősök.

Meg kell találni az arany középutat! Ha nem megy, akkor érdemes elgondolkodnunk az idézett közmondás igazságán... De oda kell figyelnünk a környezetünkben élő hazudós emberekre is, és még inkább azokra, akiknek hazudnak! Mert csak annak hazudunk, akitől félünk és akit megvetünk... Önnek szoktak hazudni?

Képzeld el...

(A megfagyott hajléktalanok emlékére. Idén, január 9-ig 68 ember fagyott meg Magyarországon.)

Képzeld el, hogy odakint szakad a hó.
 Hideg van.
 Állsz az utcán este hat óra felé.
 A családi vacsorák idején.
 És nincs hová menned.
 Nincs család.
 Nincs vacsora.
 Nincs otthon.
 Didergés van.
 Magány.
 Kétségbeesés.
 Figyeled a lakásokban kigyulladó fényeket és
 megmozdul benned egy emlék s a vágy, hogy olyan
 légy, mint a többi ott a fények mögött.
 Ettől még árvaabbnak érzed magad.
 Leülsz egy padra.
 Ember sehol.
 Nem érted.
 Semmit nem értesz.
 Mintha kívül rekedtél volna az időn.
 Fázol.
 Tudod, mozdulnod kell, ha élni akarsz!
 Felállsz, szófogadóan.
 Az életnek kiszolgáltatottak szófogadásával.
 Mész... mész... mész...
 Gondolataidat elhagytad valahol, ebben a
 korgógyomrú nyomorúságban, s a földre esel.
 Észreveszed az óriásplakátot:
 „Szülj te is egy cigánygyereket, mert fogy a magyar ! – című grafikai kiállítás a várban.”
 Olvasod.
 Aztán még egyszer, és elmosolyodsz.
 Képzeld el... Képzeld el félelem nélkül,
 hogy embernek születted...

Fotó: Nyári Gyula

szécsimagda

Nem kell felvételizni

● Ha 2005-től életbe lép az emelt szintű érettségi, akkor az egyetemre vagy főiskolára kíváncsozó diákoknak nem kell felvételizniük. A felsőoktatási intézmények szükség esetén csak alkalmassági tesztelést tarthatnak.

A diákok választhatnak a közép vagy az emelt szintű vizsga között. Az utóbbi kiváltaná a felvételit. De azok is letehetik az emelt szintű érettségit, akik nem szándékoznak továbbtanulni, mert az idegennyelveknél egyenértékű lesz a középfokú nyelvvizsgával. Az oktatási tárca a reformtervezet szakmai egyetértése után, vélhetően tavaszra készíti el a végleges szabályokat.

Új terv készül

● Hazánkban 1300 kilométer hosszúságban kellene hatásosabbá tenni az árvíz elleni védekezést. 500 kilométeren pedig rendkívül sürgős a munka. A tavalyi árvíz óta 45 kilométernyi gátat erősítettek meg, ami 5,6 milliárd forintba került. Az árvízvédelem átalakítására elkészült az Új Vásárhelyi Terv, ami tavasszal kerülhet a kormány asztalára.

A beregiek továbbra is félnek, hogy a jeges árvíz újból elsodorja a gátakat. A szakemberek azt állítják, hogy a Tisza felső szakaszán a legfontosabb gáterősítési munkálatokat elvégezték, és az idén az árvízbiztonság nagyobb mértékű mint tavaly volt. Az új program tervezett költségvetése 100 milliárd forint.

Több cég is adna

● A munkaadók többsége támogatná, hogy a dolgozóknak adómentesen biztosítható étkezési utalványok értéke emelkedjen. Egy felmérés megállapítása szerint az adómentes határ emelése esetén a jelenleg utalványt adó vállalatok 33%-a megemelné az utalványok értékét.

Ellenőrzik a dohányzóhelyeket

● A nemdohányzók védelméről szóló törvény kimondja, hogy a közintézményekben, munkahelyeken

jól elkülöníthető dohányzóhelyeket kell kialakítani, s csak ott szabad dohányozni. Mostantól az ÁNTSZ munkatársai a korábbinál jóval sürbben és szigorúbban ellenőrzik majd, hogy betartják-e a törvényben előírtakat. Hiányosságok esetén akár százezer forintos büntetést is kiszabhatnak a munkáltatóra, a tilosban cigizők pedig 30 ezer forintos helyszíni bírságra számíthatnak.

Sanyargatás és jogtalan fogvatartás

● A Szolnoki Városi Bíróság elnapolta annak a két halórnek és rendőrnek a tárgyalását, akik tavaly megverték és a Tiszába kényszerítették egy engedély nélkül horgászó 14 éves roma fiút. Ha a sanyargatással és jogtalan fogva tartással

Támadás egy CKÖ iroda ellen

● Ötvenezer forintos díjat tűzött ki Baranya megye rendőr-főkapitánya a pécsváradi cigány kisebbségi önkormányzat irodájának felgyújtására tett kísérlet tette-sének felderítését segítő információért. A gyűjtogató valamilyen folyadékkal leöntötte, majd meggyújtotta az iroda bejárati ajtaját. Az ügyben folytatódik a vizsgálat.

Szociális lakásépítések Nyíregyházán is

● Nyíregyháza 2001-ben fogadta el cigány kisebbségpolitikai feladattervét. Ennek részeként vállalta, hogy a Gazdasági Minisztérium és az OCÖ

vádolt rendőrök bűnössége beigazolódik, akár nyolc évi börtönbüntetésre is ítélteti őket a bíróság.

Országjelentés

● A Human Rights Watch emberi jogokon örökös szervezet Magyarországról szóló jelentésében megállapította, hogy a társadalom peremén élők továbbra is diszkriminációnak vannak kitéve. Különös aggodalomra ad okot a romákkal szembeni bánásmód, bár a kormány erőfeszítéseket tesz a romák életének javítása érdekében. A dokumentum szerint hazánkban tovább él az antiszemizmus és a homoszexuálisokkal szembeni ellenségeség. Nemzetközi bírálatot vált ki a börtönök túlszűfolttsága és a helytelen rendőri magatartás. De nem kielégítő az állam fellépése a nőkkal szembeni erőszak ellen sem.

által indított programhoz csatlakozik és a sajátos élethelyzetben lévőket segítő lakásprogram keretében tíz család számára térítésmentesen közművesített telket ad. A januári közgyűlésen a képviselők elfogadták, hogy a Filler utcában és az Izabella közben egy, a Bor utcában kettő, Vajdabokorban pedig hat telket adnak szociális lakásépítési célra. Az ingatlanok előtt az áram-, az ivóvíz- és a gázvezetékek kiépültek, hat telken gázcsanak is van. Az, hogy mely családok építhetnek a közművesített telkeken, a Szociális és Lakásügyi Bizottság választja ki, a képviselő testület pedig egy későbbi közgyűlésen adja rá áldását – olvashattuk a nyíregyházi naplóban.

A nagykövet látogatása

● Nancy Goodman Brinker, az Egyesült Államok budapesti nagykövete a FIDESZ Lendvay utcai székházában tett látogatást.

A megbeszélést az amerikai nagykövetség kezdeményezte. A találkozon **Pokorni Zoltán** a kormány romaprogramjáról, a roma fiataloknak nyújtott ösztöndíjlehetőségekről és a *Lungo Drommal* kötött választási együttműködésről tájékoztatta a nagykövetet.

Sztárműsorvezetők a roma rádióban

● Ismert médiaszemélyiségek és zenészek készítenek napi egyórás műsort a Rádió C-ben. A fővárosi FM 88,8-as frekvencián fogható rádióban a régi közszolgálati televíziósok mellett a kereskedelmi tévék bemondói, rádiós műsorvezetők és énekesek – több mint negyvenen – vállalták el ingyen **Bárdos András**

felkérésére, hogy délután fél háromtól fél négyig részt vesznek a rádió munkájában. A hírességek között szerepel többek között: **Stahl Judit**, **Erős Antónia**, **Geszti Péter**, **Vitray Tamás**, **Verebes István**, **Hardy Mihály** és **Csisztu Zsuzsa** is.

Roma jogvédő hálózat

● A cigányok számára létrehozott állami jogvédő hálózat munkatársait megközelítőleg kétszáz ügyben keresték fel az elmúlt három hónapban. Az igazságügyi tárca megbízásából készült kimutatás szerint a legtöbb panasz a lakhatással kapcsolatos, de sok beadvány érkezik büntetőjogban, a szociális ellátásban és a foglalkoztatásban tapasztalt hátrányos

megkülönböztetés miatt is. A hálózat alkalmazásában lévő ügyvédek eddig 22 esetben vállalták roma sértettek peres képviselését.

Mese a romákról

● *Chacho Rom* cigányul azt jelenti: igaz ember. Ez a címe annak a filmnek, amelyet öt esztendeje kezdtek forgatni. **Szabó Ildikó** új munkájában a múlt évszázadon átívelő történetet mesél el. A cigány honvéd a 48-as szabadságharcban megmenti József herceg életét. A herceg viszonzásul birtokára fogadja az egész családot. És ez okozza a konfliktust is: a herceg és a roma egyazon leányba szeret bele.

A kultúra lovagja

● A magyar kultúra lovagja lett a 100 Tagú Cigányzenekar Kulturális Egyesület elnök-producere. **Raduly József** a zenei örökség ápolásáért vehette át a kitüntető címet. A kitüntetést a Falvak Kultúrájáért Alapítvány indította útjára a közművelődési, a művészeti, az irodalmi és a zenei teljesítmények elismeréseként.

Összeállította:
Lukács Ilona és Paksi Éva

p hírei

Raduly József, a kultúra lovagja

Romanap – 2002

A „Lungo Drom” Országos Cigány Érdekvédelmi és Polgári Szövetség látványos programokkal gazdagított romanapot tartott 2002. január 26-án Szolnokon, a Városi Művelődési és Zenei Központ színháztermében. Idén a rendezvény hangulatát az elkövetkezendő választások szelleme határozta meg.

A már 12. alkalommal megrendezett romanapon részt vett meghívottak és érdeklődők színültig megtöltötték a monumentális termet. A rendezvény háziasszonya **Bordás Andrásné**, az Országos Cigány Információs és Művelődési Központ ügyvezető igazgatója volt.

Elsőként **Busi Lajos**, a megyei közgyűlés elnöke és **Balla György**, Szolnok város alpolgármestere köszöntötte a megjelenteket. Mindketten egyetértettek abban, hogy nagyon fontos a Lungo Drom szerepe a cigányság életében, mert erőteljesen képviseli azokat az érdekeket és értékeket, melyek a cigányság előmenetelét és felemelkedését szol-

gálják. Hangsúlyozták azt is, hogy a cigány kultúra a magyar kultúra része, melyet érdemes védeni és közzétenni.

Balla György külön kitért a kezdemény-törvény fontosságára, mert szerinte egyes pártok választási kampányában megjelent az idegen gyűlölet. Azzal érvelt, hogy nem lehetünk biztosak abban, hogy egyes politikai erők, ha érdekeik úgy kívánják, nem teszik ezt meg határainkon belül is.

A köszöntők után **Farkas Flórián**, az Országos Cigány Önkormányzat és Lungo Drom elnöke tartotta meg ünnepi beszédét.

„Szívből örülök, hogy ilyen szép számú vendégserceget köszönthetek a

már 12. alkalommal megrendezett romanapon, mert akik itt most jelen vannak, egyetértenek azzal a politikai filozófiával, azzal a politikai döntéssel, annak az útnak a folytatásával, amit a Lungo Drom 12 évvel ezelőtt megkezdett. Engedjék meg, hogy megköszönjem a Lungo Drom 850 tagszervezetének azt a politikai meggyőződést, azt a sorsközösséget, amit vállalt a Lungo Drom szellemiségében.

12 évvel ezelőtt Szolnok városa, Szolnok városának cigánysága ide-invitalta azokat a vidéki cigány vezetőket, akik kíséretében lovaskocsikon végigvonultunk a városon. Azt hiszem ezzel a felvonulással indult el a cigány politikai rendszerváltás, melynek a gyümölcse mára érett be. Nem történt más, minthogy folyamatosan fölszámoltuk azon emberek hatalmát, akik azt hirdették, hogy a cigányság a többség nélkül, külön oldja meg a problémáit. Ez nem más mint szegregáció úgy a politikában mint a gazdasági életben, de még a kultúra területén is. A Lungo Drom elérte, hogy ne 3–4 ember képviselje támogatás nélkül, személyi mítoszként a hazai cigányságot, hanem valóságos, vidéki cigány önszerveződés induljon el. Akkor már kétséget kizáróan tudtuk azt, ha a magyarországi cigányság nem válik politikai tényezővé, akkor nem lesz a gyermekeinknek jövőképe.

Azt, hogy ma jelen vagyunk a politika legnagyobb színpadán, nem volt kis feladat elérni. 12 év után eljutottunk arra a szintre, amikor már azon gondolkodhatunk, hogy hogyan tudunk abban a politikai, gazdasági és társadalmi struktúrában részt és felelősséget vállalni, amelyet a FIDESZ,

Balla György, Szolnok alpolgármestere

A fotó közepén: Farkas Flórián és Varga József

az MDF és a Lungo Drom megálla-
podásban rögzített. Eljött az az idő,
amikor a magyarországi cigányság a
Lungo Dromon keresztül kinevelheti
azt a roma középosztályt, amely le-
gyökerezik majd a társadalom összes
szférájában.

A parlamenti képviselői lehetőség
mérőföldkö a hazai cigányság életé-
ben, amely új távlatokat nyit az ér-
dekvédelem területén.

A magyarországi cigányság úgy
vállal parlamenti képviselői, hogy
megtartja identitását, politikai érték-
rendjét és nem asszimilálódik, csak
partner marad. A Lungo Drom véget
vetett annak, hogy mások döntsék el
hova és mire költse a cigányságra
szánt támogatásokat. Kivesszük eze-
ket a támogatásokat a kisebbségi
kalapból és cigány kalapba helyez-
zük át, vagyis a Cigány Közala-
pítványba. Az alapítványt az az In-
tegrációs Hivatal fogja felügyelni,
amelyet a Lungo Drom hoz létre,
amennyiben a választásoknak sze-
rencsés kimenetele lesz. Ez a hivatal
országos államigazgatási jogkörrel
rendelkezik majd.

A magyarországi cigányságnak a
Lungo Dromon keresztül arra is le-
hetősége lesz, hogy számtalan telepü-
lésen saját polgármestere legyen. A
rasszista, szélsőséges polgármeste-
reket nem fogjuk támogatni, azonban
mindent elkövetünk annak érdeké-
ben, hogy aki a cigányüggyel képes
azonosulni, az teret és lehetőséget
kapjon. Várhatóan több ezer polgár-
mesterünk és képviselőnk lesz a meg-
állapodásnak köszönhetően.

Fontosnak tartom az Emberjogi Bi-
zottság munkáját is, hiszen döntéseik
és észrevételeik kihatnak az összmá-
gyarországi társadalom megítélésére.
Ez a megállapodás nem jelent keve-
sebbet, mint a cigánypolitika teljes-
értékű társadalmisítását, ahol vannak
professzionálisan politizáló cigány és
nem cigány vezetők, és ahol megje-
lenik az a közép réteg, amiről eddig
csak áhítoztunk. Garantálja, hogy az
egyetemről, főiskoláról kikerülő gyer-
mekeink ne az utcára, hanem végzett-
ségüknek megfelelően méltó közegbe
kerüljenek. Jőmagam sem láttam még
ennyi csélyt politikai, gazdasági, tár-
sadalmi, szociális és parlamentális

viszonylatban arra, hogy egy ciklus
alatt meg tudjuk valósítani mindazt,
amit elődeink lehetetlennek prog-
nosztizáltak.”

És valóban elgondolkodhatunk
azon, hogy mikor állt velünk romák-
kal szóba az éppen aktuális kormány.
Azt hiszem a válasz már mindenki-
ben megfogalmazódott: ezidáig még soha.
Ígéretük mindig voltak, de írásos
megállapodásra még nem volt példa.
Elérkezett az az idő, amikor egy
kormánypart felismerte, hogy nem le-
het és nem szabad a cigányság aka-
ratát figyelmen kívül hagyni, mert
Magyarország jóléte és biztonsága
nem valósulhat meg a cigányság
felzárkóztatása nélkül.

A romanap a Nagycsedi Fekete
Szemek együttes, a 100 Tagú Cigány-
zenekar Koncertzenekara, a Roma
Koktél Show, a Barna Gyöngyök és a
Loly Jag műsorával folytatódott.

**(Kép összeállításunk
a 16–17. oldalon
a romanapról szól.)**

Lukács Ilona

A romapolitika értékelése

Nagykövetségek, nemzetközi szervezetek képviselői is meghívást kaptak a magyarországi cigánypolitikát értékelő budapesti konferenciára 2002. január 26-án. **Hende Csabának**, az Igazságügyi Minisztérium politikai államtitkárának véleménye szerint a Cigányügyi

Az intézményi fejlesztésekkel kapcsolatban elmondta, hogy 1999. évtől megkezdte működését az Országos Cigány Információs és Művelődési Központ, melyhez a kormány 150 millió forintos induló, majd 2000-től 35 millió forintos éves működési támogatást biztosít. Az

Dr. Hende Csaba

Prof. Dominique Rosenberg

Pádár László

Fotó: Nyári Gyula

Tárcaközi Bizottság eredményesen dolgozott. A vállalt szakfeladatok túlnyomó többsége ütemszerűen teljesült és átláthatóbbá vált a végrehajtásukra fordított források felhasználása. Továbbá kifejtette, hogy a „a ciklus során a program kidolgozásába és megvalósításába fokozottan bekapcsolódott az Országos Cigány Önkormányzat. A gyakorlati eredményes együttműködés és a kölcsönös bizalom alapján kerülhetett sor a kormányzó pártok és az OCÖ többségét adó Lungo Drom közötti választási együttműködési megállapodás megkötésére.”

OCÖ 2000-ben új székházat kapott, melynek – 60 millió forint bevonásával – megkezdődött a felújítása is.

Kialakult a cigány közösségi házak rendszere: e házak a folyamatosan bővülő pályázati források révén komplex szolgáltatásokat biztosítanak a roma lakosság részére. Kormányzati források segítségével a diszkrimináció csökkentése és megelőzése érdekében cigány jogvédő irodák hálózata jött létre. A közalapítvány, kormányzati és Phare forrásokból is jelentős mértékben támogatott civil jogvédelem mellett 2001-től az Igazságügyi Minisztérium, az

Országos Cigány Önkormányzat és a Nemzeti és Etnikai Kisebbségi Hivatal bevonásával létrehozta az ország teljes területét lefedő anti-diszkriminációs roma ügyfélszolgálati hálózatot. A kormányzati és Phare források segítségével a cigány fiatalok középiskolai lemorzsolódásának csökkentése érdekében 300 fős kollégiumi férőhely bővítés, valamint két kollégiumi központ beruházása kezdődött meg Ózdon és Szolnokon.

A konferencián felszólalt **prof. Dominique Rosenberg**, az Európa Tanács megbízott szakértője is, aki örömet fejezte ki, hogy jelentős magyar politikai pártok roma jelölteket vettek fel a listájukra. „Ez alapvető fontosságú lépés, amely rámutat arra a tényre, hogy a magyarországi roma közösséget komolyan veszik és ez a közösség nem kíván kimaradni a demokratikus vitából. Ezt az irányt folytatni és erősíteni kell. Megválasztásuk esetén a roma jelöltek ne szolgáljanak alibiként a kormányzati

politikához. Szavukat hallgassák meg, ők pedig legyenek kötelesek számot adni választóiknak az elvégzett munkáról. Ez hatalmas felelősséggel jár, de ugyanakkor egy olyan pluralista társadalom meglétére utaló jelzés, amely társadalom minden alkotó elemével együtt akar fejlődni, előrehaladni...”

Pádár László, az OCÖ koordinációs titkára is az előadók között szerepelt. A Népszabadság kérdésére kijelentette, nem tart attól, hogy a Fidesz és a Lungo Drom között létrejött választási szövetség következményeként a roma érdekképviselőt összefonódik a pártpolitikával. Emlékeztetett arra, hogy Teleki László, az Országos Önkormányzat alelnöke MSZP színekben indul a választásokon. Pádár örül, annak, hogy valószínűleg mind két nagy pártban parlamenti mandátumhoz jutnak cigány politikusok.

szécsimagda

Tanulási láz!

Irigylem az ösztöndíjas roma főiskolai és egyetemi hallgatókat, meg büszke is vagyok rájuk, mert tanulmányi eredményeiktől függően részesülnek annyi ösztöndíjban, hogy nem szorulnak szüleikre, és büszkeség tölt el, mert hazánkban több ezer roma családban a családfenntartó az a felsőfokú intézetben tanuló roma fiatal lett, aki kiváló eredményeitől függ, milyen életszínvonalon él egy roma család.

A január végi cigánypolitikai tanácskozáson pozitív eredményként hangozott el, hogy „az iskolai ösztöndíjaknak köszönhetően „jól tanulási láz” tapasztalható a roma diákok körében”. Valóban jó húzóerő, ösztönző, hogy tanulmányi eredményétől függően félévente akár 120(!) ezer forint ösztöndíjat is kaphat egy roma diák. Nem elhanyagolható pénz egy olyan családban, ahol segélyekből, alkalmi munkákból élnek, tartják fenn a családot.

Azt azonban már megkérdőjelezem, hogy a csekélyke ösztöndíjból családfenntartói szerepet is

betöltenek. Azt el tudom fogadni – s ez más magyar családokban is előfordul – hogy megszidják a szülők a rosszul tanuló fiúkat, lányokat, mert ez esetben csökken az ösztöndíjuk, kevesebb jut a család ellátására. Azt azonban már kétlem, hogy az átlag alatt teljesítő roma diákat meg is verik! Bár még ezt sem lehet teljesen kizárni. (Nem lenne helyes követni!)

Csak elképzelni tudom, hogy a meghívott nagykövetségek és nemzetközi szervezetek jelenlévő képviselőiben mekkora kétkedést váltott ki a bejelentés, mely szerint Magyarországon az ösztöndíjat kapó roma diákok e pénzből akár családfenntartói szerepet is vállalhatnak.

Ne túlozzunk! A roma politika sikere, hogy odáig már eljutott: a főiskolán, egyetemen tanuló, cigány fiatalok ösztöndíjakat kaphatnak, kapnak tanulmányi eredményeik-függvényében. Ebből azért egy családot eltartani képtelenség. Ámításra semmi szükség!

(ökrös)

Roma költők az élen

Sikeres vetélkedő Nyíregyházán

Nem gondoltam volna, hogy csikorgó hidegben útra kelnek a távoli Szatmár falvaiban Tiszabereken, Rozsályban, Tunyogmatolcson, Mérken, s a Nyírség falvaiban Pátróhán, Tiszadadán, Ópályiban, Tuzséron, Tiszavasváriban azok a cigány fiatalok, akiknek ma már szükségletükké vált a szép szó, a költészet, a magyar és cigány irodalom szeretete, hogy ott legyenek Nyíregyházán a Roma Közösségi Házban, s össze-mérjék tudásukat, megmutassák mit sajátítottak el a költészet nyelvéből.

Igencsak hideg volt január 8-án, amikor a jól fűtött közösségi házban **Lukács Ilonka** könyvtáros megnyitotta a nemes vetélkedőt.

Ez alkalommal a Nyíregyházi Móricz Zsigmond városi és megyei könyvtár rendezte a vers és prózamondó versenyt. Örömrökre

volt, hogy a rendezvényt támogatta a Családsegítő Központ is. A zsűriben ezúttal **Rézműves Mihályné** nyugdíjas óvónő, **Farkas Oszkár** költő, és **Farkas Kálmán** író-újságíró foglalt helyet. A vetélkedő kezdetére megtelt a közösségi ház, amely a nyíregyházi cigánytelepen az egykori Guszevben van, s sokan eljöttek az itt lakók is.

Aki figyelemmel kíséri ország-szerte is a cigány vers és prózamondó versenyeket, örömmel tapasztalhatja, hogy a 8–10 évvel ezelőttiéhez viszonyítva jelentősen megnőtt a roma népköltészet, mese és mondavilág, s ma már jórészt a roma alkotók művei vannak repertoáron.

A nyíregyházi vers és prózamondó versenyen is sok fiatal nyúlt a cigány költők műveihez, a roma-mese és mondavilág

gyöngyszemeihez. Repertoáron szerepelt: **Bari Károly**, **Choli Daróczi József**, **Farkas Oszkár**, **Szécsi Magda**, **Rostás Farkas György**, **Horváth Gyula**, a nemzetközileg is híres s már-már elfeledett **Ámi Lajos** szabolcsi mesemondó, **Gyarmati Farkas Dezső** és mások.

Ezek azt is bizonyítják, hogy ha lassan is, de már eljutnak a falusi iskolákba, könyvtárakba is a roma költők könyvei, s a felkészítő tanárok szívesen ajánlanak ezekből tanítványaiknak.

Íme a nemes vetélkedő végeredménye:

1. KATEGÓRIA (alsó tagozat)

1. **Varga Kinga** Tiszaberek
Felkészítő tanár:
Polyák Jánosné
2. **Tóth Zsolt** Tiszadada
Felkészítő tanár:
Gaálné Csongor Mária
3. **Máté Alexandra** Ópályi
Felkészítő tanár:
Dr. Fázsi Lászlóné

2. KATEGÓRIA (felső tagozat)

1. **Lakatos József** Tiszadada
2. **Poczkodi Ágnes** Nyíregyháza
Felkészítő tanár: **Kőváriné Kulcsár Gabriella**
3. **Haga Katalin** Mérk
Felkészítő tanár:
Aradi Józsefné

3. KATEGÓRIA (ifjúsági 14 - 24 évesig)

1. **Beri Mária** Nyíregyháza
Felkészítő tanár:
Dr. Fázsi Lászlóné

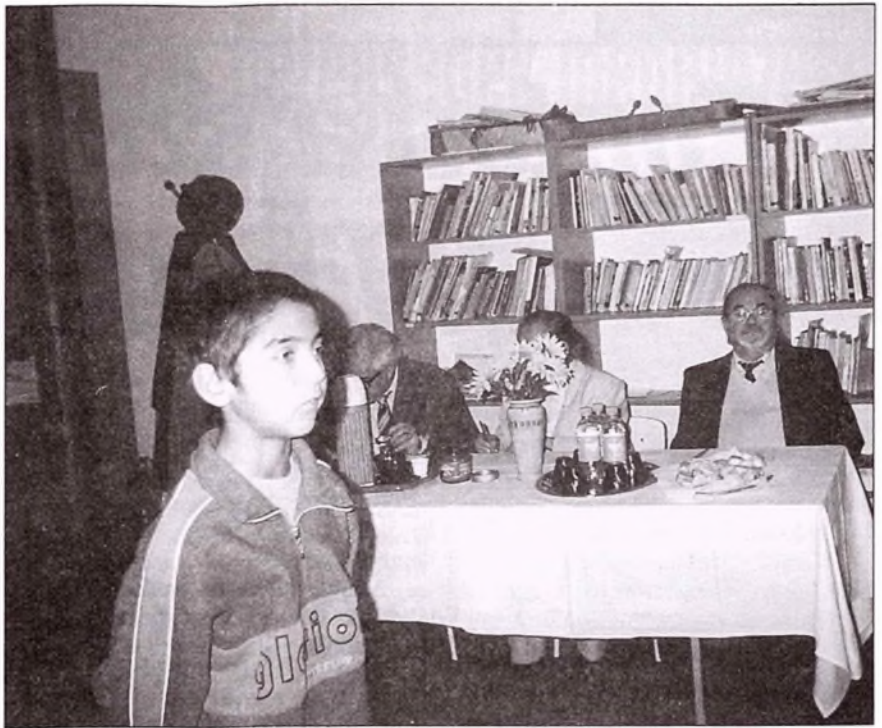

Zsűri balról-jobbra: **Farkas Oszkár**, **Rézműves Mihályné**, **Farkas Kálmán**

Lakatos Józsefné Tiszadada

A rettenetes hideg és szokatlan időpont ellenére sikeres volt ez a vetélkedő is, mely azt bizonyítja: a roma fiataloknak az a része, amely mind jobban elkötelezett a vers és próza iránt, képes áldozatokat is vállalni. Az első helyezettek könyvcsomagot kaptak ajándékba az oklevelek mellé, Jutka néni a családsegítő vezetője pedig ajándékcsomagokkal lepett meg minden versenyzőt.

(farkas)

Jó, ha tudjuk!

A Szociális és Családügyi Minisztérium tájékoztatása szerint a **gyermekgondozási segély (GYES)** összege 20.100 forintra emelkedett. A **Gyermekgondozási díj (GYED)** a naptári átlagkereset 70 százaléka, de legfeljebb 83 ezer forint. Az **Anyasági támogatás** a nyugdíjminimum 150 százaléka, azaz 30.150 forint. A **Családi pótlék** és a vele azonos összegű **Iskoláztatási támogatás** egy gyermek esetében havi 3800 forint. A **Gyermekeit egyedül nevelő** szülő havonta 4500 forintra jogosult. Kétgyermekes család esetén gyermekenként havonta 4700 forint, csonka család esetében gyermekenként havi 5400 forint a családi pótlék összege ez évben. Három vagy többgyermekes családnál gyermekenként havonta 5900, csonka család esetében gyermekenként havi 6300 forintra emelkedett az ellátás. **Tartósan beteg**, súlyosan fogyatékos gyermek után havonta 10.500 forintnyi családi pótlékot folyósítanak idén. A **kiegészítő családi pótlék** összege az arra

jogosultak esetében gyermekenként havonta 4200 forintra emelkedett. A **gyermeknevelési támogatás (GYET)** összege megegyezik a nyugdíjminimuméval. A havi 20.100 forintos Gyet-ből nyolc százalék nyugdíjjárulékot vonnak le, így a folyósítás időtartama szolgálati időnek minősül. Az **öregségi nyugdíjminimum**, a **saját jogú és hozzátartozói nyugellátás**, valamint a **bal-eseti járadék** összege 9,7 százalékkal emelkedett január elsejétől. Az **öregségi nyugdíjminimum** összege 2002-ben 20.100 forint havonta. A **Rendszeres szociális segély** összege a nyugdíjminimum 80 százaléka, 16.080 forint, aktív korú nem foglalkoztatottak esetében annak 70 százaléka, 14.070 forint lesz. Az **Időskorúak járadéka** havonta 16.080 forint, az egyedülállóak esetében pedig a nyugdíjminimum 95 százaléka, 19.095 forint idén.

Az Európai Unió 11 tagállamában idén január 1-jétől az **Euró** már nemcsak számlapénzként funkcionál, hanem a pénzforgalomba is bevezetésre került. Ezzel egyidejűleg bevonásra kerülnek a tagállamok nemzeti valutái. Azok, akik az érintett tagállamok nemzeti fizetőeszközeiben vezetett devizaszámlákon helyeztek el összegeket, azoknak minden hazai pénzintézet – értesítés mellett – automatikusan átalakította a devizaszámlát eurószámlává. **Akik azonban az érintett valutákban még készpénzzel rendelkeznek, azoknak Magyarországon a Hitelintézetek és a pénzváltási engedéllyel rendelkező intézmények kötelezően – de jutalék felszámítása mellett – 2002. február 15-éig váltják be a megszűnő nemzeti valutákat.** Ezen belül 2002. január 1-jétől február 15-ig van lehetőség a megszűnő nemzeti valuták euróra váltására.

Fontos a személyes példamutatás

A XI. kerületi MDF székházban vendégeskedett **dr. Mikola István** egészségügyi miniszter. **Kondor Katalin** műsorában a következőkről tájékoztatta az érdeklődőket.

– Óriási lépést tehetünk előre egészségügyi téren, ha az országgyűlés igent mond az egészségügy reformjáról szóló törvényjavaslatra – kezdte a beszélgetést a miniszter.

(Azóta már tudjuk, megszavazták. Az egészségügyi közszolgáltatások nyújtásáról, valamint az orvosi tevékenység végzésének formáiról szóló T/5047. számú törvényjavaslatot 188 igen, 154 nem szavazattal és 5 tartózkodással fogadta el a Parlament.)

Az egészségügyi ellátórendszer alapellátásból, járó- és fekvőbeteg szakellátásból áll, nem lehet minden problémát a kórházakban megoldani. Szükség van tehát háziorvosokra, lehetővé kell tenni a működésüket, hiszen ők azok, akikre az alapellátás épül.

A másik nagy feladat az egyensúly megteremtése az „Aranytojást Tojó Tyúk”, azaz az egészségügyi intézmények és a profit – érdekelt magán – beszállítók között. A rosszul fizetett ellátórendszer dolgozóhoz képest ugyanis a beszállítók, kihasználva az eddigi jogbizonytalanságot, a szabályozás hiányát, „túlságosan jól élnek”, óriási profitra tesznek szert – mondta Dr. Mikola István.

– Sokan azt mondják, hogy ha a multik nem tehetnek szert elég profitra, kivonulnak az egészségügyből és az össze fog omlani. Pedig ez nincs így, a nemzetközi trendek figyelembevételével egy, az európai modellnek megfelelő, korszerű, közgazdasági elemeket magába ötvöző egészségügyi

ellátórendszert akarunk létrehozni. A magántőke ezután is az ellátórendszer részévé válhat, de szabályozott keretek között, nem pedig vadkapitalista módon úgy, hogy kizárólag a beszállítóknak hozzon hasznot.

– Magyarországon ma a tízmillió lakosból 2,9 millióan fizetnek járulékot, ebből kell eltartani mind a tízmillió embert. Nagy vitákat kavart az a lépés is, hogy a tb-t az egészségügyi minisztérium alá rendelték.

– Azért volt szükség erre a lépésre, mert az egészségbiztosítás az ágazati szakmai gazdaságpolitika megvalósításának eszköze. Aki rendelkezik felette, az határozza meg, hogy az egészségügy mely területeit részesíti előnyben a többihez képest, hogy mely kezeléseket támogat és melyeket nem – vélte a miniszter.

– Az „egészséges nemzetért” elnevezésű népegészségügyi program 10 évre előre tervez. A program céljai, feladatai

közé tartozik például a szívinfarktus, az agyérbetegségek, a daganatos betegségek számának csökkentése, a mentális betegségek megelőzése, a mozgássérültek, hátrányos helyzetű lakossági csoportok egészségi egyenlőtlenségeinek kezelése, a szűrővizsgálatok kiterjesztése, az egészséges környezet, táplálkozás, az egészséges életkezdet biztosítása, a mozgás-gazdag életmód támogatása vagy a szesz ital és drogfogyasztás visszaszorítása.

„Egészségesen élni jó” – ez a program alap gondolata, a cél pedig az európai szinthez közeli helyzet elérése. Az eszmének azonban ahhoz, hogy hatni tudjon, népmozgalommá kell válnia. Fontos a személyes példamutatás, annak felismerése, hogy felelős vagyok a saját cselekedeteimért, ezáltal másokért is – ez tömeges méreteket kellene öltjön. A kölcsönös felelősségvállalás kohéziót teremt a családban, a közösségben, a nemzetben, ezért az egészségügy nemzeti program: a nemzeti együvé tartozás megélése nélkül ma nem lehet „Európába menni.”

Mikola István egészségügyi miniszter

szécsimagda

Aszmatikus és allergiás betegségek megelőzése

Néhány különös betegségnek, állapotnak, tünetcsoportnak a rohamos elterjedése nem véletlenül esik egybe az utolsó évszázad azon folyamataival, amikor mi emberek, minden eddiginél gyorsabb ütemben és nagyobb mértékben távolodtunk el a természetesnek és természetközelinek mondható életmódtól.

A civilizációs népbetegséggé vált asztma, illetve allergia terjedésének fékezése érdekében, az általános tudnivalók minél alaposabb megismerése és alkalmazása nagyon fontos.

Így gondolták ezt Jászfényszaru is, ahol 2002. január 18-án, „Az egészséges Nemzetért” népegészségügyi program keretén belül, a Fényszarui Romák Betegség-megelőző Egyesülete (FRBE) egészségügyi előadás sorozatot szervezett, melynek első témája az aszmatikus valamint az allergiás betegségek megelőzése volt.

Az érdeklődők körében megtalálható volt a lakosság fiatalabb korosztálya, de képviseltette magát az idősebb generáció is.

A rendezvény házigazdájának szerepét **Farkas Bertalan**, a Jászfényszarui Cigány Kisebbségi Önkormányzat elnöke, az FRBE programfelelőse töltötte be.

A szinte minden korosztályt érintő széleskörű téma előadója **Dr. Németh Ildikó**, a Jászberényi Erzsébet Kórház Csecsemő- és Gyermeosztályának osztályvezető főorvosa volt, aki szakterületéből adódóan a csecsemő és gyermekkori allergiás tünetekről, valamint azok megelőzéséről tartott ismertetőt.

„Megkezdődött Európa megtámadása. Milyen méreteket ölt ez a támadás, kik a legveszélyeztetettebb áldozatok és milyen betegségeket eredményez? A XX. század második felében elsősorban az iparilag fejlettebb országokban az utóbbi harminc évben, ugrásszerűen megnőtt egy bizonyos betegségnek az elterjedése, amely nem kiméli a földrészeket, az országhatárokat, a népesség különbözőségét. Ennek a támadásnak, betegségnek a neve allergia. A szó túlérzékenységet jelent, a szervezetnek a szokásosnál erősebb reakcióját valamilyen külső, vagy belső hatásra. Az európai allergiáról 1997-ben, Brüsszelben megjelent egy úgynevezett „Féhér könyv”, amely abban az évben Európában körülbelül 120 millió allergiában szenvedő betegről számol be. Egyes statisztikák szerint, minden harmadik ember allergiásnak tekinthető. Az Allergia Kutatási Alapítvány, pár évvel ezelőtt Magyarországon is végzett felmérést egy Zala megyei kislaluban, ahol kiderült, hogy a falu lakosságának a több mint 40%-a allergiára hajlamos és több mint 20% konkrét allergiás tüneteket produkál. Tulajdonképpen

ennek a világméretű betegségnek az okait próbáljuk megfejteni, hogy a későbbiekben tenni tudjunk ellene.

Genetikai tényezők, genetikai hajlam vagy az örökletes hajlamosság

A csecsemő és a kisded immunrendszere, amit magyarul védekező rendszerek nevezünk, olyan tulajdonsággal rendelkezik, hogy ezekre a bizonyos allergénekre, kóros reakcióval válaszol. Ezt már az 1900-as évek elején egy angol úriember, atópiás jelenségnek definiált. Rohamosan bővülnek azok az adatok, amelyek egyre inkább meghatározzák a gének felelősségét az allergia jelenségben. Attól függően, hogy egyre több rokon vagy hozzátartozó bír ilyen allergikus hajlammal, növekszik a valószínűsége annak, hogy a születendő gyermek is allergiás vagy asztmás lesz. Ha az elsősorú rokonok, például mindkét szülő ugyanabban az allergiás betegségben szenved, akkor 80% a valószínűsége, hogy a gyermekük is allergiás lesz. Genetikailag különösen fontos az anya vonala, mert elsősorban az anyánál fellépő atópiás betegség lehet a döntő. Az örökletes allergiára hajlamosabbak az elsőszülött gyermekek. Azoknál a magzatoknál, akiknél érzékenységgé válására genetikai hajlam van, és ha már a méhen belül is találkozunk allergénnel, akkor bekövetkezhet egy érzékenyítődés. Ami azt jelenti, hogy ha az anya a terhesség és elsősorban a terhesség utolsó három hónapjában tej, tojásfehérjét fogyaszt, akkor a születést követően, de akár már a méhből vett vérmintából ki tudják mutatni a specifikus ellenanyagot. De ugyanez vonatkozik a nyírfapollenre, a háziorp-atkára és a kutya-macskára, azaz állati eredetű szőzetre is. Ha az anya a terhesség utolsó három hónapjában és a szoptatás ideje alatt diétázik, akkor az allergiás megbetegedés valószínűsége megvan, de talán később enyhébb formában jelentkezik. Ez csupán az étel és bőr allergiás folyamatokra vonatkozik, sajnálatos módon az asztmára és a szénanáthára nem.

Rizikó tényezők az újszülöttekre nézve:

Külvilági ingerek: elég jelentős befolyása van a születés idejének, hónapjának. Azok az újszülöttek, akik tavasszal születnek, fa és fűpollen érzékenysége jóval gyakoribb. Táplálék allergia esetében nagyon fontos momentum a szilárd ételek bevezetése, illetve az idegen fehérjével való találkozás. Minél korábban kapja meg, annál nagyobb a valószínűsége az allergia kialakulásának, hiszen nincs felkészülve a védekező rendszere a befogadásra. A kizárólag anyatejjel táplált, legalább hat-

Dr. Németh Ildikó osztályvezető főorvos az allergiás tünetekről beszél

hónapig szoptatott csecsemők esetében a tehéntej allergia gyakorisága lényegesen kevesebb.

Környezeti allergének: a lakókörnyezetből célszerű eltávolítani a kutyát, macskát és amennyire tudjuk, atkátlanítsuk a lakást és fontos szabály, hogy ne dohányozzunk az újszülött légterében. Azok a koraszülöttek, akiknek az édesanyjuk dohányzik és valamelyik hozzátartozó allergiás hajlammal bír, tízszer nagyobb a valószínűsége, hogy allergiás lesz.

A legveszélyeztetettebb szerv csecsemőkorban allergia esetén a bőr és bélrendszer (például ekcéma), gyermekkorban a tüdő illetve a hörgőrendszer (asztma), felnőttkorban pedig az orr nyálkahártya rendszere (szénanátha).

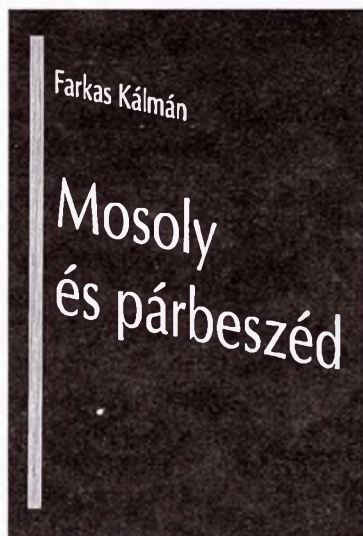
Emésztési panaszok is okozhatnak allergiás tüneteket. A gyermek és felnőttkori migrénes fejfájás mögött több mint harminc százalék esetében ételallergia van. Próbáljunk meg tartósítószer és adalékanyag hozzáadása nélkül gyártott élelmiszereket felhasználni. Magyarországon a leggyakoribb táplálékallergia a tej, a tojás, és a szója. 90 százalékban három éves korra megszűnnek a táplálékallergia tünetei, de a gyógyult gyerekek egyharmada számíthat arra, hogy a későbbiek folyamán asztmásak illetve szénanáthások lesznek.

Összefoglalóan azt mondhatjuk, hogy a bennünket ért számos külvilági inger úgy befolyásolta, változtatta meg védekező rendszerünket, hogy az emberi környezetben 10-100 ezer éve meglévő természetes tényezők ma már ellenséggé váltak számunkra.

(A következő lapszámunkban az asztmáról olvashatnak ismertetőt.)

Lukács Ilona

Az újságíró kiszolgáltatottabb, mint akármelyik nagy madár. Nincs húshasító csőre, sem karmai, hogy tépjen, döfjön, vágjon. A zsurnalisztát csak a tolla védi... és a szavai! A szerkesztőségek írásteveinek legtöbbször csak a mának ír, csakis kortársait szólítja meg. Ezért van az, hogy – bár saját nemzedékükre olykor nagy hatással vannak – legtöbbjüknek gondolatai rövid idő múltán kikopnak a közömlékezetből. A sorsformáló mondatok, az ízes hasonlatok, a legegységibb szófordulatok is elenyésznek, vagy éppen – végérvényesen elszakadva egykori uniktól – önálló életre kelnek. Van azonban ennél súlyosabb teher is! Amit az utókor – a megfelelő távlatból, az idő által igazolva – könnyen megítél, amit a kortárs irodalmár évekig érlelhet magában, azt a hétköznapi tollforgatónak (az újságírónak), azon melegében, frissiben kell értékelnie. Úgy kell okosan szólnia, hogy közben hitegetések, csalások és csalatások aknamezején táncolva, nemcsak a jelennel, a jövővel is felel. Úgy, ahogyan **Farkas Kálmán** is teszi évtizedek óta. Amikor a régi kínaiak rosszat akartak valamelyik haragosuknak, azt kívánták, hogy az átmeneti korban – két császár közti bizonytalanságban – élje le az életét. Farkas Kálmán végig ilyen átmeneti korban élt. Mindig újszerű próféták papoltak jobb világot, élhetőbb jövőt, s ő csak írta napi széljegyzeteit a történelem kisembereiről, a kárvallottakról, a kisemmizettekről. Pontosabban és igazabban beszélve a korról, mint megannyi vezércikk. Írásainak legjavából, szerencsére – hála kiadójának, az „Oktatási és Továbbképzési Központ” Alapítványnak, s a szerkesztést, a kiadáshoz szükséges összegek megteremtését magára

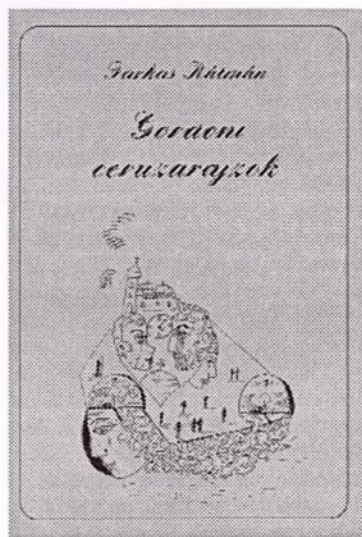
vállaló **Paksi Évának** – időről-időre kikerekedik egy vadonatúj kötet. Az *Értetek kiáltok* (1992), a *Korona nélkül* (1996), a *Sorstudat* (1998) és a *Fekete nap* (2000) után, nemrég hagyta el a nyomdát, az újabb tanulmányai-ból és publicisztikáiból válogató könyv, amely a *Mosoly és párbeszéd* címet viseli borítóján. Ezúttal tizenhat rövidebb-hosszabb írásműve sorakozik időrend-

ben egymás mögött. 2000 áprilisa és 2001 novembere közt jelentek meg eredetileg a laphasábokon. Most azonban újra itt vannak, és semmivel sem kevésbé időszerűek, mint akkor, amikor először jutottak nyomdafestékhez. „Csak deklarálva van, hogy a cigányság a nemzet alkotó része. Nem érezzük...” – teszi szóvá Farkas Kálmán tulajdonképpen az utóbbi évtizedben keletkezett valamennyi művében. Itt is. Írásról-írársra ez a kérdés hordog fel, meg az, hogy miként lehetne megőrizve megmaradni. Megtartani mindazt, amit cigány értékeknek szokás nevezni, s ami valóban megóvásra érdemes hagyomány, de ugyanakkor végérvényesen odahagyni a mindent, ami eltávolít a harmadik évezred köröttünk lüktető valóságától. Ennél nagyobb átmenet előtt aligha állt már a cigányság. Évszázadokon kellene, kell átlépnie egyetlen emberöltő alatt. Farkas Kálmán publicisztikái – a töle már megszokott – hitelességgel és bölcsességgel ehhez kívánják hozzásegíteni. Tetten érve a hamissággal settenkedő, s a

szándékoltan helyben toporgó politikai hátszándékokat. Erélytelen miniszterek, szólamokkal házáló politikusok, a romungrokat, oláh cigányokat és beásokat egymással szembeállító, önmegosztó sorsrontók, a zavarosba tévedt, s tettek helyett dagonyázó helyi cigány vezetők állnak heves kritikája keresztútjában. Váltig állítja – **József Attilával** szöve – hogy a cigányságnak a mindenséghez, a legmagasabb szinthez kell mérnie magát, ha fenn akar maradni a történelem színpadán. Nem hozsannázókra van szükség – írja másutt –, hanem alkotó módon gondolkodó, tevékeny emberekre. „A mesterséges lélegeztetéssel életben tartott” cigány önkormányzatok teljes és természetes életképességét kell biztosítani – fogalmazza meg tézisszerűen az egyik esszében a leghamarabbi teendők között. Több pártprogramnak is becsületére válna számtalan sora. A választások közeledtén, érdemes odafigyelni a kortekedéssel kapcsolatos korholásaira is. A kolbáson, konzervon, csirkén és csillogó szavakon elkótyavetyélt szavazatok – miként a bibliai példázat egy tál lencséje – jogaitól, reményeitől, esélyeitől fosztja meg a hazai cigányságot. Nekünk megint Mohács kell? – kérdi **Adyval**. Tragédia, hogy felébredjünk? Csak nehogy késő legyen! – teszi hozzá.

Tolla, szavai nemcsak őt védik: az övét is. Úgy lenne szép, ha adatna idő Farkas Kálmánnak – a honi cigányság élő lelkiismeretének –, s még sokáig ügyelhetné a roma közélet tisztaságát. Úgy lenne méltó, ha megérhetné népe boldog révbe érését, de hát reá egy átmeneti kor terhei rakattak...

Farkas Kálmán apadatlan alkotókedvét mi sem bizonyítja jobban, mint az, hogy éppen most jelent meg egy másik műve, a *Gordon ceruzarajzok* is. Az elbeszélés-kötet címadó darabja, a csisznyikói zenészeknek emléket állító *Elnémult hegedűk* című könyve folytatásának tekinthető. Ott kezdődik szinte, ahol az véget ért. Ezúttal a miskolci Gordon, deszkából, vályogból, bádogból összehordott „lakónegyedének” mikrotársadalmát mutatja be szépirói-szociográfiai hitelességgel. A megélhetést kereső – egykor jobb napokat látott – zenészek, a kilátástalanság határára sodródott hírességek, s a túlélési technikák személyesen megélt és megfigyelt világa rögzül, most már örök időkre. Miként ezt, a könyvben olvasható többi elbeszélést is, az átélők hitelessége, legtöbbjét pedig önéletrajzi ihletettség teszi érdekes, érdemes olvasmánnyá. Az írások hangulatát *Szécsi Magda* grafikái teljesítik ki.

Költőt is avattunk a minap. **B. Kótvé Lilla**, lapunk régi munkatársa, most adta közre első verseskötetét. A remény kéjébe öltöztetett *Figyelj rám!* fél száz költeménye két nagy ciklusra tagozódik. Az egyik a Sötétben, a másik a Fényben címet viseli. Az elsőben egy önmagát kereső, kétségeit, tipródásait lírába öntő, törekény teremtes – talán két kivételtől eltekintve – erős költői képeket felvonultat, egyéniségről, s bontakozó tehetségről valló versei talál-

hatók. Mint Paksi Éva szerkesztő ajánló soraiból és a szerző bevezetőjéből is kiteszik, e művek egy depressziós korszak lenyomatai. Költőnk azonban az önmérsztés örvényeiből szabadulva, a hétköznapi arcucsapó hullámverései közül kivergődött a hit partjára. A második ciklusba sorolt poémák a megtalált út, a felsejlő, majd egyre inkább körvonalazódó cél, a Mindenhatóba vetett hit és a társtalálás örömebe pölyáldottak. Igazán tiszta, nemes szándékú versek ezek is.

Lélekiemelők, tisztességesek, őszinték. Közülük azonban néhány félresiklik, erejét veszti. Persze, versek így is. Csak valahogy pont az az egyediség hátrál vissza bennük, szorul mögöttes tartományba, amely nélkül csak mások által már sokszor megfogalmazott gondolatok tüköryomává válhat a líra. B. Kóte Lilla szerencséje, soha sem jut el idáig, ám az az átütő erő, ami kezdeti verseit jellemzi, itt időnként lanyhulásba csap. Persze, nehéz Jézusról, a Hitről, az Ige erejéről újat mondani, hiszen immár két évezred óta ez az egyik fő témája az európai kultúrkör lírikusainak. Mégis lehet, s akad rá több jó példa a Figgyelj rám!-ban is. A banalitás, a közhelyek csapdáját egyféleképp lehet elkerülni. Nem szabad háttérbe szorítani a személyességet! Csak ez hitelesíthet ugyanis minden vallomást. Lilla tehetséges, érzékeny lélek, s versei alapján: nagyszerű ember. Remélem, nem orrol meg rám, ha övni szeretném. Belőle ugyanis nagy költő lehet.

– Hegedüs Sándor –

Miért szeretem?

Ki tervezte a fertődi, Esterházy-kastélyt?

Olyan sok mindent szeretek! Írhattam volna **Renoir**: Sziklán ülő fürdőző című festményéről, **Erich Fromm** életéről és munkásságáról vagy az Afrikai Margaréta, a Kúszó Lonc, a Teahibrid Rózsák illatáról, ültetési idejéről. De nem! Én Fertődről, a kastélyról akarok írni, amiről szinte semmit sem tudok, csak azt, hogy szép, hogy sokszor jártam ott megcsodálni a magyar Versailles-t. Telefonáltam hát ide-oda, múzeumi könyvtárakba, barátom idegenvezető barátnőjéhez, de csak annyit tudtak, mint én: a fertődi kastély szép! Végül, fertődről jött egy boríték, amiben egy picinyke ismertető füzet volt, amit 1979-ben adott ki a „Tájak-Korok-Múzeumok” szervező bizottságának megbízásából a Pannon nyomda. A füzetet **Kürber Ágnes** szerkesztette. Ebből idézek most, hogy együtt ismerjük meg a Fertődi Kastély történetének egy darabkáját: „1763. január 11-én Esterházy Miklós herceg, akit kortársai „Fényes” melléknévvel illettek, összehívta különböző birtokrészeinek tisztartóit, gondnokait, és a „Commissio” meghatározta, hogy a „most jövő egészen új süttőri épület” létrehozásánál kinek mi lesz a feladata. (A mai Fertődöt akkor Süttőnek, majd 1765-től Eszterháznak hívták.)

Ezzel indult el a nagy építkezés, aminek végeredménye Magyarország leghatalmasabb kastélyegyüttese lett: A magyar „Versailles”. Az építkezési munkák első fázisa a

kastélyépület kialakítása volt. A nagyméretű új barokk kastélyt a **Martinelli** olasz építőmester által 1720 után tervezett kisebb vadászkastély és a tőle jobbra, illetve balra emelt egykori istálló és pajta, valamint később két tíz-tíz szobás ún. mulatóház egybeépítésével hozták létre. Így alakult ki a diszudvar, amelyet végül két patkó alakú földszintes szárnnyal zártak le. A kastélyépülettel párhuzamosan készült az együttes többi része. 1769-re állt a muzsikaház, 1773-ban – **Mária Terézia** látogatása alkalmával – avatták fel a bábszínházat és a kínai mulatóházat. 1775-ben épült a remetesség. Az építkezés „fináléja” a nagy vízesés létrehozása volt 1784-ben. Máig megoldatlan kérdés, hogy ki volt ennek a nagy lélegzetű – több mint húsz év munkájával emelt – építészeti együttesnek a tervezője. A kastély építéstörténetével foglalkozó kutatók nincsenek egy véleményen. Az ismert levéltári anyagok is hallgatnak. A kérdés tisztázását a kastély építészeti kiképzésének elszigeteltsége is nehezíti: a fertődi kastély a rokokó legtipikusabb, de szinte egyedülálló emléke. A szakirodalom számos kísérletet tett az építő meghatározására. **Jacoby**, **Mödlhammer** is szóba került, de az említett két mester csak közreműködött az építkezésen. Egyes kutatók szerint nem egy ember

A kastély udvari homlokzata

alkotásáról van szó, hanem csoportmunka eredménye, s az egész terv kezdeményezője maga Esterházy „Fényes” **Miklós**. A tervező építész kérdése még nincs lezárva. Akárki tervezte, építette ezt a kastélyt a magyar építészet egyik legnagyobb szabású, legreprezentatívabb, a XVIII. század külföldi kastélyaival vetélkedő alkotása...

szécsimagda

A 100 Tagú Cigányzenekar
a koncert zenekara

Búsi Lajos, a JNSZ-Megyei
Közgyűlés elnöke

ROMA NAP - 2

Kozák István, a Loli Jág
folklóregyüttes vezetője

Bódi Varga Gus

A szolnoki Barna Gyöngyök együttes

2002. SZOLNOK

A nagyecsed Fekete Szemek

i és a rajongók

A Roma Koktél Show lányai

Ötven éve prímás

Balogh Rudolf: „A hegedű a legdrágább kincsem”

Balogh Rudolf zenész családba született Ózdon. édesapja hároméves korában halt meg. Édesanyja esernyőket javított, hogy öt gyermekét felnevelhesse. Hat évesen fogott először kezébe hegedűt, s a régi zenészek próbáit látogatta, lakodalmakban hallgatta a muzsikásokat. Így sajátította el a szakma alapjait. 10 évesen lépett először a nyilvánosság elé és öt évvel később már saját zenekara volt. Zenei pályafutása a mai napig töretlen.

– Az 1940-es évek vége felé muzsikáltam, s a gyárban minden hét péntekén volt fizetés. 5 forintot kaptam a munkásoktól. Ha már húszforintot kerestem, az már nagyon jó pénz volt akkoriban – emlékezett a kezdetekre Balogh Rudolf. Véleménye szerint ő a zenélésre született, és mivel nagyon szereti a hangszerét, nyugdíjasként is aktívan tevékenykedik.

– Ma is sokan jönnek hozzám, ha eljegyzés, temetés és egyéb összejövetelek vannak. Külföldre is gyakran meghívják, mivel népi zenekarom már csak nekem van Ózdon. A kultúra terén aktív munkát fejtettem ki, 35 évig voltam az ózdi Liszt Ferenc Művelődési Ház népi zenekarának vezetője.

Elérzékenyül és újra a múlt emlékeit eleveníti fel. Mint elmondta, már fiatalon is felnőttként gondolkodott. Tizenhét évesen alapított családot, mivel édesanyja betegsége miatt neki kellett gondoskodni a családról. Búcsúban, bányásznapokon zenélt, s főállásban az Ózdi Kohászati Üzemeknél targoncavezetőként dolgozott.

– A négy gyermekem közül a fiamat úgy neveltem, hogy zenész legyen. Hatéves korában már csodálatosan hegedült és tizenkét évesen már a Rajkó zenekar tagja volt, egészen tíz éven keresztül. Aki a zenét és az embereket szereti, az a haláláig műveli azt. Én minden felkérésnek

eleget teszek és elégedettek az emberek a zenekarom teljesítményével. Bejártam Európát és a volt Szovjetunió területét.

A lakásban oklevelek, kitüntetések sokasága látható. Több évtizedes zenei munkásságáért, 2000. október 23-án Ózd város díszpolgára kitüntető elismerésben részesült. Ma is tanít, az Ózd melletti Domaházán egy ötagú fiatalokból álló zenekart. Megerősítette, hogy akiben akarat van, az megtanul zenélni. Az ötvenéves prímási pályafutás legnevezetesebb cseményei a külföldi vendégszereplések voltak.

– Mindig nagy sikerünk volt Németországban. 1979-ben az első franciaországi fellépésünkön a közönség nem akart leengedni bennünket a színpadról. Lengyelországban szabadtéri színpadon léptünk fel több ezer ember előtt, óriási sikerrel. A meghívásunk két hétre szólt. Elbűvöltem őket a hegedűvel – kacint huncut mosollyal.

– A 20 éves unokám már elvégezte a konzervatóriumot, s mint hegedűművész folytatja tovább felsőfokú zenei tanulmányait Németországban – mondja örömtől sugárzó arccal.

Balogh Rudolf hangsúlyozta, hogy hazánkban és külföldön az emberek nagyon szeretik a magyar nótákat, a cigányzenét, a verbunkost és a szonókat. „Elhúzzák” a vendéglátó ország dalait, nótáit, ezeket a fiától tanulta, aki a Rajkó zenekarral bejárta a világot.

– A fellépéskor a zenekar és a hallgatóság között különleges kapcsolat alakul ki. Az emberek tapsolnak, énekelnek, örömmel hallgatják az előadást. Én ebben nőttem fel, elfelejteni nem

tudom. A roma származású embernek kincset jelent a zenei tudás. Nekem a hegedűm a legdrágább kincsem. A muzsika mindig a kezemben volt.

Balogh Rudolf 1991-ben vonult nyugdíjba a gyár elsorvadásával egyidőben, és ezzel együtt leépült az ózdi kultúra is, mivel a kohászat volt a legnagyobb anyagi támogató. A múltbéli kulturális pezsgés jelentette a város gyönyörűségét. A majálisok, bányásznapok mellett a helyi szórakozóhelyeknek hangulata és rangja volt.

A zenész pályafutást addig folytatom, amíg az egészségem bírja. A vonóval az emberek szívébe nézek, ránézésre tudom, hogy milyen nóta kell nekik. Örökké emlékezetes marad számomra egy kéthetes németországi meghívás, ahol a fiammal együtt léptünk fel. Az ott élő idős magyarok zokogtak a régi nóták hallatán.

Józsa Zoltán

Ikrek

Megható, figyelemfelkeltő, egy fiatal lány sorsát oknyomozóan visszapergető riportot láthattak a nézők január 27-én, vasárnap, az RTL Akták című adásában, **Ikrek** címmel. Érdeemes megjegyezni a fiatal riportert nevét, mert minden bizonynyal a jövőben is hallunk majd róla, s láthatjuk empatikus, az emberi sorsokra, bajokra érzékeny és azokra gyógyírt kereső riportjait.

Serült Szilvia ha mást nem tett volna csak azt, hogy végigkíséri a riadt tekintetű, vékonyka cigánylányt, **Lakatos Ibolyát** azon az úton, vagy annak jelentős részén, amely gyerekkorától, az állami gondozástól egészen a rokkantsági le-százálekolásáig, s a szükségsszállásig vezet, már akkor is figyelmet érdemel ez a riport.

Együd Jánostól, a Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei Gyermek és Ifjúságvédő Intézet (GYIVI) igazgatójától tudom, hogy Ibolyát ők vették magukhoz 14 évesen, s több, mint tíz esztendő telt el gondozásukban. A riportból kiderült, hogy Ibolyát, milyen nagy szeretet övezte akkor is, s milyen örömet okozott, amikor

betoppant a székház igazgatói irodájába. Lakatos Ibolya mindaddig úgy tudta, hogy van egy lány (!) ikertestvére, és ők egy petéjű ikrek. Huszonkilenc év után határozta el, hogy felkutatja ikertestvérét. És ebben nagy segítségére volt az RTL, és nem kevésbé a fiatal riporternő.

Nem tudom, el tudják-e képzelni azt, hogy közel 30 év távlatából kiderül: nem heten, s mégcsak nem is nyolcan voltak testvérek, hanem több mint huszan? Vajon mit érezhetett Ibolya, amikor Tiszavasváriban a Széles-utcai cigánytelepen körbefogták a romák, s együtt próbálták felkutatni Ibolya hozzátartozóit? S egyszer csak megjelent egy sovány, beesett szemű, halk szavú cigány fiú, **Lakatos Kálmán**. Ekkor derült ki, hogy nem lány, hanem ez a fiú az ikertestvére. Látni kellett volna a döbbenetet Ibolya arcán. S amikor Kálmán magához ölelte, s megcsókolta, fény derült a születés körülményeire is. Kálmán mesélte el Ibolyának, olyan szegények voltak, hogy anyjuk a szalmaágyon szülte meg őket. Elsőnek Ibolyát, s amikor azt hitték, túl van az

anya a vajúdáson, a szalmaágyon felsírt egy másik csecsemő. Ő volt Kálmán.

Vajon lesz-e folytatása a történetnek? Bizonyára sokat vajúdik Lakatos Ibolya, vajon mit tegyen. Felkutassa-e még többi élő testvéreit? És ha igen, hol kezdje? Mert most személyesen is meg kellett tapasztalnia, hogy milyen hiányosak az állami gondozottakat nyilvántartó anyakönyvek, sorsuk, útjuk követése.

Tiszavasvári, Széles utcai cigánytelep. Didergő tél van. A fiatalok gyűrűjében ott áll egy vézna cigánylány, Ibolya. Megrettenve szemléli a környezetet. Valamelyik fiatal kérdezi tőle:

– **Nem is fogsz visszajárni hozzánk?**

– Nem. Ez már nem az én világom – válaszolja határozottan Lakatos Ibolya és elbúcsúzik.

Állami gondozottság. Külön világ. Együd János igazgatótól tudom, hogy jelenleg hazánkban az állami gondozott fiatalok száma 18–20 ezer. Ennyi tragédia, megtépzott sors. S ki tudja milyen jövő? Vajon hány meg hány van közöttük olyan, mint Lakatos Ibolya?

F. K.

Cigány Félóra

Zöldkalapos cigányok

Érdekes, s a cigány identitás megőrzése szempontjából különösen fontos témával foglalkozott **Varga Ilona** szerkesztő-riporter a Cigány Félóra február 1-jei adásában. Első hallásra érdektelennek tűnő kérdéssel indult a beszélgetés. A szerkesztő azt kérdezte **Surányi Évától**, a szindinamikának, e fiatal tudományágnak ismert szakértőjétől, hogy miért olyan színeket használnak a cigányok, amilyeneket használnak?

Ebből a beszélgetésből kiderült, hogy azok a színek, így többek között a piros, a zöld, a barna, fekete színkavalkád, amelyek áthatják a romák viseletét összefüggésben van önazonosságukkal. A színek-

nek üzenete, tartalma van. Varga Ilona megkérdezett egy neves professzort is a szindinamika ügyében, s különösen a cigányságra jellemzőeket. A neves kutató professzor érdekes jellemzőkre hívta fel a figyelmet a színek, különösen a cigányság ruhaviseletével kapcsolatban. Elmondta: a cigányok az üldöztetésük korszakaiban is megtartották színvilágukat, viseletüket. Nem akarták megtagadni romaságukat. Megemlítette a lovári cigányok zöld kalap vagy zöld szalag viseletét, amely a becsület, a tisztesség jelképe volt.

A vásárban azt a kupecot keresték, attól vásároltak lovat, aki zöld kalapot

viselt. Rangot jelentett a csizma, a keményített inggallér. Elsorolta a sok, böszöknya viseletének fontosságát és hasznosságát is. Említett egy esetet is a professzor. Egy cigányasszony társaságában hosszan elnéztek egy népviseletben öltözött csoportot. A professzor megkérdezte: ők cigányok? A roma asszony így válaszolt: „Nem. A mi szemünk mindig csillog. Bánatunkban, örömlünkben egyaránt” A professzor kutatásait dióhéjban így összegezte: az érzés teszi a cigányt, s nem csupán a ruha!

(ökrös)

Roma Koktél Show

Újabb színfolt jelent meg a roma zenevilág palettáján.

A színkeverés receptje a következő: vágj egy nagy adag jókedvű romát, add hozzájuk szereplési vágyat, öltöztess őket autentikus, ám de modernizált ruhába és ne csinálj mást, csak hagyd őket kedvükre mulatni a színpadon.

Valóban ilyen egyszerű lenne a színskálát bővíteni?!

A laikus számára talán igen.

Nem egészen egy éve alakult meg a Roma Koktél Show csapata, melynek eszmei szerzője és producere **Babai János**. Magyar cigányként úgy gondolta, hogy a romungróknak is megvannak a hagyományos zenei és tánc motívumai, amit csak felszínre kell hozni. És persze ha a mai kor igényeivel ötvözi a hagyományokat, eladható műfaj születik belőle. Babai úr azóta énekel és egy csokorra való szép cigánylány ropja a táncot showjában. És hogy milyen sikerrel?! Az ötletgazdával való beszélgetés során kiderül.

– Szóval hogyan is született meg a Roma Koktél Show?

– Körülbelül háromnegyed éve alakítottam meg az együttest. Én, mint az Országos Cigány Önkormányzat képviselője, nagyon sok kulturális rendezvényen vettem részt. Láttam és tapasztaltam, hogy mennyire szeretik az emberek az igényes muzsikát. És mivel a zene a génjeimbe ivódott, hiszen zenészcsaládból származom, az ötlet nem váratott sokáig magára. Nekünk romungróknak is megvan a sajátos kultúránk. Bár az idők során köztudottan asszimilálódtunk a többségi társadalom szokásaihoz, de ez nem jelenti azt, hogy nincsenek hagyományaink a zene és a tánc területén. Csak éppen fel kell eleveníteni a motívumokat. Nem kimondottan tudjuk már az igazi cigány táncot, és úgy érzem nincs is igazán rá igény. Ezért találtam ki a jelenlegi formációt, ami az autentikus cigányzene és a modern diszkó hangzásvilágát vegyíti. Modern cigánytánc modernizált cigány zenével. Erre viszont van igény. Én vagyok az eszmei szerző, a producer és a szóló énekes is. A „lányaim” egy kivételével mind romungró lányok. Egy lovári kislány van köztük, aki

rengeteget segített az autentikus táncelemek betanításában, amit végül diszkótánc elemekkel vegyítettünk. Igyekszünk kitalálni olyan mozgás sorozatokat, amelyek látványosak a színpadon. Nem improvizált, hanem gondosan koreografált mozdulatok sorozata a tánc produkció.

– A lányok ruházatában is megjelenik a múlt és a jelen kettőssége.

– Igyekszünk megtalálni azt a középutat, amely a roma és a többségi társadalom igényeit egyaránt kielégíti. Nyitottak vagyunk és ez a show lényege. Természetesen a lányok fellépő ruházata is tükrözi a hagyomány és a mai kor szellemének házasságát. A színek kavalkádja hagyományos, de nem annyira zárt mint régen. Maradt a hosszú szoknya, de a felsőrész sokkal nyitottabb, modernebb, diszkósabb.

– A meglévő hagyományos és ismert nótákat dolgozták színpadra, vagy esetleg van saját szerzemény is a repertoárjukban?

– Egyenlőre az ismert, hangzatos roma slágereket dolgoztuk fel, pontosan azért, hogy megismertessük, elfogadtassuk magunkat és majd később előállunk a saját szerzeményekkel is. Egyébként van már talonban egy pár sikervárományos nóta.

– Milyenek a visszajelzések?

– Úgy tűnik tetszik a dolog a közönségnek, hiszen látványos, pergős produkció. Kimondottan jók a visszajelzések. Fontos, hogy egy hozzánk hasonló csapat kihasználja azt a lehetőséget, hogy a többség odafigyel rá. Nincs olyan zene, tánc, amelyre ne figyeljenek oda az emberek. Főleg ha az színvonalas is. A legjobb módja a kapcsolatok kialakításának, a cigány kultúra közvetítésének.

– Mint kiderült nem túl régóta él a formáció. Mégis e rövid idő alatt már az MTV egyik kereskedelmi csatornáján is láthattuk önöket.

– Így van, ez is azt bizonyítja, hogy sikeres a show. Nemrégén meghívást kaptunk az RTL Klub egyik

népszerű műsorába, ahol nagyon jól éreztük magunkat, és persze reklámként sem volt utolsó, hiszen így még többen megismerhettek bennünket. Úgy néz ki, hogy tavasszal a Dáridóba is felléphetünk, valamint a Fási-mulató jelzett

felénk, hogy szeretné, ha egy hónapon keresztül, hetente egyszer fellépnénk náluk. Egyébként járjuk az országot, csak a nagyokkal lépünk fel, mint például a Romantic, a Fekete Szemek, vagy a Füstí Fecskék. Nem titkolt célunk, hogy bemutassuk a kultúrának azt a részét, amely képes elmozdulni a haladás útján.

– **Ön nagyon sokoldalú ember. Az OCÖ képviselőjeként politizál, vállalkozást vezet, családapa és most a show frontembere is. Nem sok ez egy embernek?**

– Én azt gondolom, hogy egy ember minél többet tud kihozni magából, annál többet ér. Egyébként a vállalkozásomat egyelőre szüneteltetem. A politika, a népem képviselte jelenleg a legfontosabb számomra. Elérkezett az az idő, amikor a magyarországi cigányságot az élet számos területén helyzetbe lehet hozni. Most minden felelős roma politikus életében ez a legfontosabb feladat. Én is e cél megvalósítására törekszem Veszprém megyében. Berhidán élek családommal, akiktől nagyon sok erőt és biztatást kapok. Két lányom van, az egyik tagja az együttesnek, a másik pedig már családot alapított, melynek köszönhetően boldog nagypapa is vagyok.

– **Milyen tervei vannak a Roma Koktél Shownak a jövőben?**

– Tavasszal fog piacra kerülni az első lemezünk, amit saját magam adok ki. Talán így jövedelmezőbb lesz. Egyébként támogatók vannak, ígéretet kaptam **Farkas Flórián** (OCÖ) és **Báthori János** (NEKH) elnök uraktól a támogatásra. Több helyen szeretnék hasonló táncos csapatot kialakítani. Terveim között szerepel egy mulattató hálózat létrehozása, ahová becsatlakozhatna az összes olyan zenekar, amely megjeleníti a magyarországi cigányság különféle zenei világát. Kéltünk egy cigány lányokból álló, felvezető pom-pom csapatot, akiknek az image-t most találjuk ki, vagyis még készülöben van a koreográfia és a ruhatervezés is folyamatban van. Felhívom a figyelmét mindazon tehetséges és magát megmutatni vágyó roma énekesnek, táncosnak, hogy teret és lehetőséget biztosítok számukra. Keressenek ha úgy érzik, hogy el akarnak indulni ezen az úton.

Lukács Ilona
Fotó: Nyári Gyula

A Budapesti Rendőr-főkapitányság vezetője pályázatot hirdet olyan cigány származású fiatalok középiskolai tanulmányainak támogatására, akik érdeklődnek a rendőri pálya iránt.

A pályázati feltételek a következők:

- magyar állampolgárság,
- budapesti lakóhely
- valamely budapesti szakközépiskola vagy gimnázium utolsó két évfolyamának tanulója, nem kötelezték évismétlésre és az előző év végi átlageredménye legalább 3,5 (tanintézet igazolását a pályázathoz csatolni kell),
- büntetlen előélet,
- fegyveres szolgálat vállalása,
- kifogástalan életvitel és jó hírnév a pályázó, valamint kifogástalan életvitel a közeli hozzátartozó és az egy háztartásban élők vonatkozásában is,
- egészségügyi alkalmasság amelynek megállapításához szükséges vizsgálatok kijelölt intézményben történő elvégzéséhez a pályázó hozzájárul.

A jelentkezőnek írásbeli hozzájárulását kell adnia

a személyes adatok kezeléséhez, valamint ahhoz, hogy a követelményeknek megfelelő megállapítása érdekében a lakó – és családi körülményeit, továbbá a korábbi büntetéseire vonatkozó adatokat előzetesen, és a tanulmányi szerződés hatályának tartama alatt, a rendőrség bármikor

megvizsgálja. (Az írásbeli hozzájárulást a pályázathoz csatolni kell.)

A pályázatot írásban kell benyújtani

Amelynek tartalmaznia kell a pályázó személyes adatait (név, születési hely, idő, anyja leánykori neve, lakcím), önéletrajzot valamint a jövőjéről szóló elképzeléseit.

A pályázatoknál három tanulóval tanulmányi szerződés megkötésére kerül sor, aminek keretén belül a főkapitányság a következő kedvezményeket biztosítja:

- menzai étkeztetés teljeskörű térítése,
- tanévenként 25 ezer forint ruházkodási segély,
- tanszersegély, amely tartalmazza a tankönyvek teljes költségét, valamint az egyéb taneszközökét 4500 forintig,
- tanulmányi eredmény függvényében havi pénzbeli jutatás: 3,50–4,00 tanulmányi átlag esetén nettó 1000,- Ft/hó
4,01–4,50 tanulmányi átlag esetén nettó 1500,- Ft/hó
4,50–5,00 tanulmányi átlag esetén nettó 2000,- Ft/hó

A támogatottnak kötelezettséget kell vállalnia

arra vonatkozóan, hogy középiskolai tanulmányainak utolsó évében jelentkeznek valamely rendészeti szakközépiskolába vagy a Rendőrtiszti Főiskolára, részt vesz a felvételi eljárásban és felvételi esetén a szükséges végzettség megszerzését követően a támogatás idejével megegyező ideig a Budapesti Rendőr-főkapitányság hivatásos állományában teljesít szolgálatot.

A pályázattal kapcsolatos további tájékoztatást

Miklós István r. alezredes, a BRFK Személyügyi Főosztály, Oktatási és Képzési Osztály vezetője ad. (Telefon: 443-5340, 443-5000/31-866)

A pályázatok benyújtásának határideje:

2002. március 8.

Postacím:

Budapesti Rendőr-főkapitányság
Budapest
Személyügyi Főosztály
Postafiók 6.
1557

A pályázatokat a Budapesti Rendőr-főkapitányság és az Országos Cigány Önkormányzat képviselőiből álló bizottság

2002. április 3-ig bírálja el.

Az eredményekről 2002. április 30-ig minden pályázó írásban értesítést kap.

a nemzeti és etnikai kisebbségek kultúrájának, önazonosságának megőrzéséért, fejlesztéséért végzett tevékenység támogatására

CÉLPÁLYÁZATI TÉMAKÖRÖK:

Anyanyelvű és népismereti gyermek- és ifjúsági táborok

A 2002. március 8. és 2003. február 28. közötti időpontban zajló programok támogatására.

beküldési határidő:

2002. március 8.

döntés: 2002. április vége

Anyanyelvű kulturális rendezvények

Első szakasz (2002. március 1. és 2002. július 31. közötti időpontban zajló rogramok)

beküldési határidő:

2002. március 1.

döntés: 2002. március vége

Második szakasz (2002. augusztus 1. és 2003. február 28. közötti időpontban zajló programok)

beküldési határidő:

2002. április 26.

döntés: 2002. május vége

Tudományos rendezvények

A 2002. március 1. és 2003. február 28. közötti időpontban zajló programok támogatására.

beküldési határidő:

2002. március 1.

döntés: 2002. március vége

Kutatói programok

A 2002. március 1. és 2003. február 28. közötti időpontban zajló programok támogatására.

beküldési határidő:

2002. március 1.

döntés: 2002. március vége

Nemzeti és etnikai kisebbségek kutatóműhelyei éves programjának támogatása

A 2002. március 1. és 2003. február 28. közötti időpontban zajló programok támogatására.

beküldési határidő:

**2002. március 1.
döntés: 2002. március vége**

Közeleti szakemberek képzése

A 2002. március 1. és 2003. február 28. közötti időpontban zajló programok támogatására.

beküldési határidő:

2002. március 1.

döntés: 2002. március vége

Regionális és helyi elektronikus média

A 2002. március 1. és 2003. február 28. közötti időpontban zajló programok támogatására.

beküldési határidő:

2002. március 1.

döntés: 2002. március vége

Kiadói tevékenység és kalendárium kiadása

A 2002. április 5. és 2003. február 28. közötti időpontban zajló programok támogatására.

beküldési határidő:

2002. április 5.

döntés: 2002. május vége

Anyanyelvű hitéleti tevékenység

A 2002. április 5. és 2003. február 28. közötti időpontban zajló programok támogatására.

beküldési határidő:

2002. április 5.

döntés: 2002. május vége

Anyanyelvű színházi tevékenység

A 2002. március 8. és 2003. február 28. közötti időpontban zajló programok támogatására.

beküldési határidő:

2002. március 8.

döntés: 2002. április vége

Közgyűjtemény állományának gyarapítása

A 2002. április 5. és 2003. február 28. közötti időpontban zajló programok támogatására.

beküldési határidő:

2002. április 5.

döntés: 2002. május vége

A Kuratórium a döntéshozatal időpontjának változtatási jogát fenntartja! A döntést követő két héten belül értesítést küldünk!

FIGYELEM!

A pályázatot adatlappal és a csatolandó dokumentumokkal együtt kell benyújtani. Az adatlap kitöltéséhez nélkülözhetetlen az Útmutató, amely részletesen tartalmazza a pályázat benyújtásához szükséges tudnivalókat is!

A négy számozott oldalból álló adatlap a nyolc számozott oldalt tartalmazó útmutatóval együtt beszerezhető a közalapítvány irodájában munkaidőben (H-Cs: 8-16-ig, P: 8-14-ig): **Budapest, VI. ker. Bajcsy-Zsilinszky út 31. III. em. 6.**

Ha a pályázó postai úton kéri az anyagot, akkor C5-ös (közepes méretű), a pályázó nevére megcímezett, felbélyegzett válaszborítékot kérünk. Levélcím: **1387 Budapest 62. Pf.: 25.**

Az adatlap és az útmutató lehívható az alábbi internet-címen is:

<http://web.axelero.hu/mnekk>

A teljes pályázati anyagot Egy Példányban kérjük benyújtani! Faxon, e-mail-en nem küldünk és nem fogadunk pályázati anyagot!

FONTOS!

Beküldési határidő után benyújtott pályázatot a kuratórium nem bírál el. Hiánypótlást nem kérünk és nem fogadunk el.

Foto: Nyári Gyula

Vállalható sokszínűség

Kétségtelenül az lenne az eszményi állapot, ha a társadalmat nem szabnák keresztül-kasul a nyomasztó érdeellentétek, s nem teremtnének újra és újra konfliktusok az egyéni és közösségi életben. Ha valóban a racionalitás, a megértő elfogadás motivumai nyernének teret. Am mindez – különösen a jelenlegi körülmények között – teljességgel az álmok világába tartozik. Olyasfajta illúzió, mely sok szempontból valóra válthatatlan, de mégsem lehet egyszer s mindenkorra elvetni. Még akkor sem, ha *egyre több gyakorlati példa akad arra, hogy az ésszerűtlenségek viszonyai között élünk. Mintha mindenki mindenkinek az ellensége lenne, s hitelt vesztené az igaz szó, az emberi akarat és cselekvés.* Mintha a gátlástalan önérvényesítésnél semmi más nem lenne fontosabb.

Holott az emberi együttélésben az érdekevezérelt viselkedésmódok előbb vagy utóbb kudarcra vannak ítélve. Mert az érdekek kizárólagossága minduntalan feszültséget táplál. Vagyis lényegében a cselekvések és akaratok sokszínűségével áll szemben. Az egyformaság túlhangsúlyozásának legnagyobb veszélye abban rejlik, hogy - egyik és a másik oldalon is - rendszerint szokásokra, közösségi hajlamokra, érzésekre és előítéletekre stb. hagyatkozik. Csakhogy az ezeken alapuló ítéleteknek és cselekvéseknek aligha lehetséges racionális indokuk, legfeljebb a több nemzedékben létrejött és fenntartott gyakorlat szolgálhat igazolásukra. Jóllehet senki sem akarja őket, mégis elterjednek. Am arról sem feledkezhetünk el, *hogy bár az erény nem tanítható, de eltanulható az együttélés során.* Akárcsak a köteleességteljesítés erkölcsi alapelve. Nem jogi vagy politikai előírások szabják meg, hanem a belülről

fakadó felismerés. *Még ha úgy tűnik is, hogy ítéleteink és cselekvéseink úgynevezett külső hatalmi és egyéb erők befolyásától függenek, a személyes felelősség sohasem adható fel.* Mert bármilyen társadalmi körülmények között élünk is, egy pillanatra sem feledkezhetünk el arról, hogy az állampolgári együttélés alapja a közösen elfogadott szabályok tisztelete és megsértésük megakadályozása.

Csak így remélhetünk valódi együttélést. S itt egyértelműen minden állampolgár egyéni felelősségéről van szó. Hiszen a különböző szankciók semmilyen társadalmi mechanizmusa sem helyettesítheti az egyéni erkölcsi magatartást. Tegyük mindjárt hozzá: hacsak az állampolgároknak nincs valamilyen irracionális előítélete, amiért akkor is megszegik a szabályokat, ha tudják, hogy rosszul járnak. Miközben – az országgyűlési választások félelmetesnek látszó kampányában – csak pozitív üzeneteket olvashatunk, kellő óvatossággal legalább az a kérdés felvethető: érdemes-e hinni egyetlen kizárólagos ígéletben. *Bízhatunk-e abban, hogy akár néhány hónap múlva minden megváltozik?* Azaz senki sem lesz elégedetlen, hanem a nemzeti közmegegyezés alkotó résztvevőjévé válik. Más szóval: a kölcsönös köteleesség hirdetőjévé és gyakorlójává. Szép lenne ez a szolidaritás, de hiú ábrándokat mégsem érdemes kelteni. Annak ellenére sem, ha napnál világosabb az az alapvető igazság, mely szerint sohasem az erkölcsi értelemben vett köteleesség a feltűnő, hanem sokkal inkább a megsértése. S ennek kapcsán válik tudatossá, hogy az egyenlő elbírálás eszméje és gyakorlata meglepően változékony. Megint csak attól függően, hogy ki és hol helyezkedik el a politikailag is közvetített érdekek hálójában.

Ha bárki is komolyan gondolja, hogy a szó elsődleges értelmében elkerülhetetlenül szükség van a politikai, kulturális, etnikai stb. sokszínűségre, akkor azt is tudomásul kell vennie, hogy a legitim társadalompolitika nem hagyhatja figyelmen kívül az erkölcsi alapértékeket. Így például a hajlandóságot a kompromisszumra, az önmérsékletre, a tekintély- és törvénytiszteletre. A demokratikus közélet szabályai ugyanis akkor érvényesülnek, ha a korábban említett alapelveket magától értetődőknek fogadjuk el. A köznapi eszjárás szintjén ugyanúgy, mint másféle szempontokat figyelembe véve. Mert semmi másról nincs szó, mint arról a tényről, hogy kívülről ugyan korlátozható az állampolgárok egyéni akarata, olykor-olykor kiszámíthatóvá is válhatnak az egyéni cselekedetek, de a kölcsönös bizalom híján mindenfajta manipuláció kárba vész. Még a legpozitívabb is. Véggöveztetésként azért is fogalmazható meg: különbözőségünkről semmilyen körülmények között nem mondhatunk le. Sem politikai, sem kulturális értelemben. Bármilyen engedmény a kizárólagosságra törekvő hatalmi céloknak, menthetetlenül azt vonja maga után, hogy egy átláthatatlan gépezet szereplői leszünk. Társadalmi valóságunk ugyanis nem mechanikus, mint az óramű, amelyben minden rész funkciója és várható mozgása pontosan megismerhető. Ha pedig ez igaz, aligha tehetünk mást, minthogy saját lekiismeretünkre hagyatkozunk. Sem a kockázatot, sem a felelősséget áthárítva. Anynyira sem, hogy idővel bűnbakokat keressünk. A vállalható sokszínűségből csak így lehet egyértelmű valóság.

Dr. Kerékgyártó T. István

A Magyarországi Cigányokért Közalapítvány pályázatot hirdet egyetemi, illetve főiskolai tanulmányokat, az első diploma megszerzéséért, nappali tagozaton folytató cigány hallgatók részére, tanulmányaik folytatásához szükséges számítógép használatának elnyerésére.

A pályázat célja: hogy elősegítse az eredményes felsőfokú tanulmányok folytatását. Növelje a munkaerőpiacon történő elhelyezkedés esélyét

A számítógép használat elnyerésének feltételei:

- kizárólag nappali tagozatos képzésben való részvétel az első diploma megszerzéséig,
- az utolsó félév tanulmányi eredményének átlaga, legalább 3,5.,
- a pályázat benyújtása előtt legalább egy, eredményesen befejezett félév az adott oktatási intézményben a fenti eredménnyel,
- a hallgató nyilatkozata arról, hogy a használatba kapott számítógépet hol kívánja üzemeltetni, illetve arról, hogy az Internet hozzáférést biztosító telefonvonalat ki üzemelteti és a vonalfenntartás költségit ki vállalja,
- a hallgató kötelezettségvállaló nyilatkozata arra vonatkozóan, hogy nyertes pályázat esetében vállalja az ECDL vizsga 18 hónapon belüli letételét. Tudomásul veszi, hogy a vizsgakötelezettség kapcsolatos költségeket a nyertes viseli, és a vizsga határidőre való letételének elmaradása esetén a számítógép használatának biztosítása megszűnik.

A pályázatnak tartalmaznia kell:

- a kitöltött adatlapot,
- önéletrajzot,
- 1db színes igazolványképet,
- a lakóhely szerinti helyi cigány kisebbségi önkormányzat, országos vagy helyi cigány civil szervezet, vagy a települési önkormányzat

jegyzőjének ajánlását, aki ismeri a pályázó eddigi életútját,

- az utolsó félév eredményét igazoló leckeönyv fénymásolatát, amelyet az oktatási intézmény eredeti aláírással és bélyegzővel hitelesít (az aláírás és a bélyegző nem lehet fénymásolat)
- nyilatkozat önmaga vagy gondviselője által a vezetékes telefon létesítésének, fenntartásának és üzemben tartásának kötelezettségére vonatkozóan,
- igazolás a szolgáltatótól arra vonatkozóan, hogy telefondíj tartozás nem áll fenn,
- nyilatkozat az ECDL vizsga letételére és költségeinek viselésére vonatkozóan,
- nyilatkozat arról, hogy nyertes pályázat esetén hová kívánja telepíteni a számítógépet.

A pályázatok beadási határideje:
2002. március 31.

A benyújtott pályázatok elbírálásának határideje: 2002. április 30.

A nyertes pályázók azonos hardver és szoftver konfigurációval rendelkező, a kor követelményeinek megfelelő számítógépet kapnak. A nyertes pályázókkal a Közalapítvány a számítógépek használatára kizárólag a diploma megszerzéséig vagy a tanulmányok befejezéséig köt szerződést. A Közalapítvány gondoskodik a számítógépek házhozállításáról, karbantartásáról és ellenőrzéséről. A Közalapítvány a szerződés időtartama alatt fenntartja magának a jogot, hogy a gépek rendeltetésszerű használatát a helyszínen bármikor ellenőrizhesse. A pályázó tudomásul veszi, hogy amennyiben tanulmányi átlaga a pályázatban

meghatározott átlag alá esik, a Közalapítvány egyoldalúan és azonnal felfontja a használatba adási szerződést. A hallgatók kötelesek félévenként rövid írásbeli szakmai beszámolót készíteni arról, hogy a számítógép milyen módon segíti tanulmányaikat. Felhívjuk a pályázók figyelmét arra, hogy a nyertes pályázók kizárólag jog tisztá szoftvereket és a Közalapítvány által biztosított operációs rendszert használhatják. Ettől eltérő rendszer használatára kizárólag a Közalapítvány engedélyével lehetséges. A jogosulatlanul használt rendszerek miatt jogkövetkezmények kizárólag a nyertes pályázót terhelik, a Közalapítvány pedig haldéktalanul felfontja a számítógép ingyenes használatára vonatkozó szerződést.

FIGYELEM

A benyújtási határidőn túl, valamint a hiányosan érkezett pályázatokat a Kuratórium érvénytelennek tekinti.

A pályázati adatlap beszerezhető: A Magyarországi Cigányokért Közalapítvány Irodájában (1091 Budapest, Üllői út 47-49. Tel: 06-1/455-9030 vagy Fax: 06-1/455-9038) személyesen, illetve felbélyegzett válaszböríték ellenében a Közalapítvány Irodájának munkatársai postán megküldik, továbbá letölthető a Közalapítvány honlapjáról:

www.macka.hu

A pályázatot 1 példányban lehet benyújtani személyesen vagy postai úton a Közalapítvány Irodája részére. (1091 Budapest, Üllői u. 47-49.)

A Magyarországi Cigányokért Közalapítvány pályázatot hirdet több éve működő cigány egyéni és társas vállalkozások támogatására (kísérleti vállalkozói program)

A pályázat célja: hogy elősegítse a fejlődőképes cigány kisvállalkozások versenyképességének fejlesztését, munkahelyteremtő-képességének növelését, piacépes termelői, illetve szolgáltató tevékenységének bővítését.

A Közalapítvány ezen program keretében azokat a vállalkozásokat, vállalkozói tevékenységeket kívánja támogatni, amelyek:

- az elmúlt évben, vagy években bizonyítottan hatékonyan gazdálkodtak, illetve jelentős mértékű jövedelmet realizáltak,
- a tervezett fejlesztés bővíthető piaci igényekre épül,
- a tervezett fejlesztés több, jelenleg munkanélküli cigány ember, legalább egy éves munkaviszonyban történő foglalkoztatását biztosítja.

E célból elkülönített támogatási keretből 1-9 fő foglalkoztatása esetén 5.000.000 Ft értékhatárig, 10-49 fő foglalkoztatása esetén 10.000.000 Ft értékhatárig a pályázó által meghatározott, a pályázott tevékenység fejlesztéséhez szükséges, az üzleti tervben részletesen kidolgozott költségvetésen alapuló, kamatmentes visszatérítendő támogatás igényelhető.

A Közalapítvány fenntartja magának azt a jogot, hogy a kért támogatás mértékét a pályázat áttanulmányozása és a helyszíni vizsgálat eredményeképpen módosítsa.

Az e célból készített űrlap kitöltésével pályázhat minden olyan Magyarországon bejegyzett jogi személy, jogi személyiség nélküli gazdasági társaság, egyéni vállalkozó, aki vagy amely:

- * több éves (minimum: 3 éves) vállalkozói tevékenységgel éves mérleggel és adóbevallással tudja igazolni,

- * a pályázatban kért visszatérítendő kamatmentes támogatás 20%-át kitevő saját erővel (nem csak készpénzzel) rendelkezik, vagy egyéb forrásból (Munkaügyi Központ, Országos Foglalkoztatási Közalapítvány, gazdálkodó-program, FVM-támogatás, Vállalkozásfejlesztési Alapítvány, Területfejlesztési Tanács stb.) származó támogatást nyert,

- * a pályázathoz olyan üzleti tervet tud bemutatni, amely hitelt érdemlően tájékoztat a tervezett fejlesztés megalapozottságáról, az elérhető gazdasági eredményről és a futamidő alatti visszafizetés biztonságáról,

- * az igényelt támogatás összegének értékében megfelelő fedezetet tud biztosítani (csak tehermentes ingatlant lehet fedezetként felajánlani, melyet 30 napnál nem régebbi, eredeti tulajdoni lap másolattal kell igazolni), az ingatlanról hivatalos értékbecslést kell küldeni,

- * vállalja, hogy a támogatás visszafizetése együttműködik a Közalapítvánnyal, továbbá, hogy a Közalapítvány által megbízott személynek betekintést enged a vállalkozás működésbe és a kért információkat legkésőbb 15 napon belül megadja.

A kapott visszatérítendő kamatmentes támogatást a támogatási szerződés megkötésétől számított, maximum 1 év türelmi idő után, maximum 5 év alatt kell – a támogatási szerződésben szabályzott feltételek és futamidő szerint – a támogatottnak visszatéríteni. A Közalapítvány a pályázó vállalkozásokat a döntés meghozatala előtt a helyszínen is megvizsgálja.

Nem részesülnek támogatásban azok a pályázók:

- * akinek – beleértve a közös háztartásban élő családtagot is, vagy amelynek a Közalapítvánnyal szemben tartozása van,
- * aki, vagy amely társaság tulajdonosa, vagy vezetője a Közalapítvány Kuratóriumának, Felügyelő Bizottságának a tagja, vagy a Közalapítvány Irodájának a munkatársa, illetve azok közeli hozzátartozója (Polgári Törvénykönyv szerint),
- * akinek, vagy amelynek köztartozása van,
- * aki, vagy amely ellen esődeljárás, felszámolási eljárás, vagy büntetőeljárás folyik,
- * akinek, vagy amelynek a pályázata sertéstartásra irányul.

A pályázat benyújtási határideje:
2002. március 31. (24.00 óráig)

A pályázatokat postán, két példányban kell a Közalapítvány részére elküldeni. Pályázni kizárólag csak a Közalapítvány által készített pályázati űrlappal lehet, amely a Közalapítványnál 2002. február 1-je után személyesen, telefonon, vagy felbélyegzett válaszböríték ellenében beszerezhető (1091 Budapest, Üllői u. 47-49. Tel: 455-9030, Fax: 455-9038), továbbá letölthető a Közalapítvány honlapjáról www.macka.hu

Kérjük, a börítékre írják rá: „kísérleti vállalkozói pályázat”.

Hiányos pályázat esetében – az Iroda értesítését követően – maximum egyszeri hiánypótlásra van lehetőség. A benyújtási, illetve az iroda hiánypótlási felszólításában megjelölt határidőt követően még mindig hiányos pályázatokkal a Közalapítvány tovább nem foglalkozik. A benyújtott pályázatok elbírálására legkésőbb 2002. június 30.-ig kerül sor.

A Magyarországi Cigányokért Közalapítvány pályázatot hirdet cigány vállalkozások támogatására

A pályázat célja, hogy elősegítse a cigány mikro- és kisvállalkozások, családi kisvállalkozások és östernelők:

- versenysképességének, munkahelyteremtő képességének fejlesztését,
- piacépítés termelő-, illetve szolgáltató tevékenységének kialakítását,
- értékesítési közösgének, termelői hálózatának megszervezését.

A Közalapítvány azokat a vállalkozói tevékenységeket kívánja támogatni, amelyeknek:

- eredménye piacépítés termék vagy szolgáltatás,
- a támogatott tevékenység piaci igény is kielégíti, ennek következtében gazdasági eredménnyel is jár,
- cigány munkanélkülieket és jövedelempótló támogatásból kiesett cigány embereket, családtagokat foglalkoztat.

E célra elkülönített támogatási keretből pályázatonként maximum 1,5 millió forint kamatmentes visszatérítendő támogatás igényelhető.

Az e célból készített úrlapon pályázat minden olyan Magyarországon bejegyzett jogi személy, jogi személyiség nélküli gazdasági társaság, egyéni vállalkozó és östernelő, aki, illetve amely:

- a pályázatban kért visszatérítendő kamatmentes támogatás 10%-át kitevő saját erővel (nem csak készpénzzel) rendelkezik, vagy egyéb forrásból (Munkaügyi Központ, Országos Foglalkoztatási Közalapítvány, gazdálkodó-program, FVM-támogatás, Vállalkozásfejlesztési Alapítvány és Területfejlesztési Tanács stb.) származó támogatást nyert,
- pályázata piaci igényekre épül, üzleti tervben alapuló gazdasági eredménnyel tud felmutatni,

- a piaci és üzleti tervek mellett rendelkezik a jövőre vonatkozó elkötelezettségekkel, fejlesztési tervekkel,
- az igényelt támogatás összegének értékében megfelelő fedezetet tud biztosítani (1 millió forint feletti támogatási igény esetén terhelhető ingatlanfedezet, ezen összeghatár alatt ingatlanfedezetet, vagy készfizető kezesek)
- vállalja, hogy a támogatás visszafizetéséig együttműködik a Közalapítvánnyal, továbbá, hogy a Közalapítvány által megbízott személynek betekintést enged a vállalkozás működésébe és a kért információkat legkésőbb 15 napon belül megadja.

A kapott visszatérítendő kamatmentes támogatást a támogatási szerződés megkötésétől számított 6-12 hónap türelmi idő után, maximum 4 év alatt kell – a támogatás megítélését követően megkötött szerződésben szabályozott feltételek és futamidő szerint – a támogatottnak visszatéríteni. A Közalapítvány a pályázó vállalkozásokat a döntés meghozatala előtt a helyszínen megvizsgálja.

Előnyben részesülnek azok a cigány pályázók, akik, vagy amelyek:

- tevékenysége tényleges munkahelybővítéssel jár,
- a pályázott tevékenységbe több saját erőt, vagy más forrást tudnak bevonni,
- elsősorban cigány munkanélkülieket foglalkoztatniak vagy kívánnak foglalkoztatni.

Nem részesülnek támogatásban azok a pályázók:

- akinek – beleértve a közös háztartásban élő családtagot is, – vagy amelynek a Közalapítvánnyal szemben tartozása van,
- aki, vagy amely cég tulajdonosa vagy vezetője a Közalapítvány Kuratóriumának, Felügyelő Bizottságának a tagja, vagy a Közalapítvány Irodájának a munkatársa, illetve azok közeli hozzátartozója (Polgári Törvénykönyv szerint),

akinek, vagy amelynek közírtózkodása van,

- aki, vagy amely ellen csődeljárás, felszámolási eljárás vagy büntetőeljárás folyik,
- akinek, vagy amelynek a pályázata sertéstartásra irányul (2002. évben a korábbiakhoz hasonlóan a Közalapítvány a gyakran és kiszámíthatatlanul változó piaci körülmények miatt sertéstartásra nem ösztönzi a pályázókat).

A pályázat benyújtási határideje: 2002. március 31. (24.00 óráig).

A pályázatokat két példányban kell a Közalapítvány részére elküldeni. Pályázni kizárólag csak a Közalapítvány által készített pályázati úrlappal lehet, mely a Közalapítványnál 2002. február 1. után személyesen, vagy felbélyegzett válaszboríték ellenében beszerezhető a Közalapítvány Irodájában (1091 Budapest, Üllői u. 47-49., Tel: 455-9030, Fax: 455-9038), továbbá letölthető a Közalapítvány honlapjáról www.macika.hu

Kérjük, a borítékra írják rá: „vállalkozói pályázat”.

Hiányos pályázat esetében – az Iroda értesítését követően – maximum egyszeri hiánypótlásra van lehetőség. A benyújtási, illetve az iroda hiánypótlási felszólításban megjelölt határidőt követően még mindig hiányos pályázatokkal a Közalapítvány tovább nem foglalkozik. Kezdő vállalkozások esetében egyes – az úrlapon külön jelzett – dokumentumok beszerzése a támogatás megítélését követően is megtörténhet. Ebben az esetben a támogatás kiutalására csak ezen dokumentumok pótlását követően van mód. A benyújtott pályázatok elbírálására legkésőbb 2002. június 30-ig kerül.

A Magyarországi Cigányokért Közalapítvány pályázatot hirdet a hazai cigányság számára: megélhetést biztosító termelői tevékenységre irányuló programok támogatása céljából.

Pályázók köre:

- helyi cigány kisebbségi önkormányzatok,
- települési önkormányzatok,
- cigány és cigányokért tenni akaró társadalmi szervezetek és alapítványok.

Támogatási forma kétféle:

1. támogatás: 1 millió Ft értékhatárig, amelynek egy része visszatérítendő és egy része vissza nem térítendő összeg (arányát a pályázó kérelmezzi). A visszatérítendő rész 50%, de a Közalapítvány fenntartja a jogot annak megváltoztatására.

2. támogatás: Kizárólag ültetvénytelepítést célzó pályázatok esetén lehetőség van három évre vonatkozó pályázat benyújtására. Ez esetben a támogatás évenként egy-egy millió forint, melyből az első évben 30%-ot, a második évben 50%-ot, a harmadik évben 60%-ot kell visszafizetni. A pályázati összeggel minden évben el kell számolni. Az évenként igényelhető 1.000.000 Ft nem vonható össze. Ezen hosszú távú programmal a Közalapítvány elősegíteni kívánja a pályázat kedvezményezettjeinek östernelővé, illetve mezőgazdasági vállalkozóvá-válását.

Mindkét támogatási forma esetében a pályázatnak tartalmaznia kell:

- programot bemutató részletes ismertetőt,
- a pályázó távlati leírát,
- a pályázott tevékenység pontos leírását, mezőgazdasági programok esetén vetésváltás és állományváltozási terv is,

- tevékenység időbeni ütemezését,
- a program által érintett személyek számát, szándéknyilatkozattal (résztevők neve, címe, személyigazolvány száma, aláírása),
- részletes költségvetést, amely meghatározza, hogy a kapott támogatást milyen beszerzésre fordítják,
- más forrásból származó esetleges támogatás feltüntetését,
- a visszatérítendő támogatás visszafizetésének ütemtervét (a Közalapítvány csak adományt nem nyújt),
- települési önkormányzat pályázata esetén a helyi cigány közösség képviselőjének támogató javaslatát,
- a pályázó bankszámlaszerződésének fénymásolatát, adószámát,
- társadalmi szervezeteknek és alapítványoknak a bírósági nyilvántartásbavéltól igazoló végzést, alapító okiratot, kisebbségi önkormányzatoknak az alakuló ülés jegyzőkönyvét.
- a beszerzésre és az értékesítésre irányuló előszerződéseket, vagy szándéknyilatkozatokat.

A pályázati igényeket az erre a célra elkülönített keretösszeg mértékéig tudjuk kielégíteni!

A pályázatok adatlapon, egy példányban, 2002. február 1.-től kezdődően nyújthatók be az

alábbi címen: Magyarországi Cigányokért Közalapítvány 1091 Budapest, Üllői u. 47-49. Telefon: 455-9030.

A pályázati felhívás és adatlap beszerezhető személyesen vagy írásban a Közalapítvány Irodájában (1091 Budapest, Üllői u. 47-49. Telefon: 455-9030, illetve letölthető a www.macika.hu honlapról.

A pályázatokhoz a Közalapítvány kiegészítéseket kérhet. Azon pályázat, amelyre a kért kiegészítés két hónapon belül nem érkezik meg, azt az Alapítvány célváltásként tekinti. Az állattenyésztési pályázatok esetén előnyben részesíti a testület azokat a pályázókat, amelyek minél nagyobb önrészt bevonásával oldják meg a takarmányozást. A kisállat-tenyésztési programok esetében a Közalapítvány a tenyésztőket beszerzésének helyére ajánlatot tehet. A pályázó köteles együttműködni a Közalapítvány által felajánlott képzésben és szaktanácsadásban.

A Magyarországi Cigányokért Közalapítvány Kuratóriuma 2002. január 29.-ei ülésének döntése alapján tájékoztatja tisztelt partnereit, hogy az 1999. és 2000. évhez hasonlóan 2002. évben sertéstartásra vonatkozó pályázat benyújtására nincs lehetőség.

Kuti ördögök

Cigányból lett királyfi

Kétszer volt, hol nem volt, volt három ördög, akik egy kút mélyén laktak. Aki meglátta a legkisebbiket az kővé változott, aki a középsőt az kutyává, aki a legöregebbiket az pediglen öregedett legalább 30-40 évet. Történt, hogy a király kihirdette, hogy aki végez a három ördöggel, neki adja fele királyságát és a lányát. A faluból senki sem mert jelentkezni, mert féltek az ördögöktől.

Meghallotta ezt egy cigány legény, és elindult végezni az ördögökkel. Útközben találkozott egy öregasszonnyal, köszönt neki illedelmesen.

– Jó napot Öreganyám!

– Szerencséd, hogy öreganyámnak szólítottál, másként elvárászos talak volna!

Mert nem akármilyen öregasszony volt az! Az öregasszony

adott neki egy hajszálat, és azt mondta.

– Ha bajba kerülsz, vedd elő és szakítsd el, én ott termek.

Aztán tovább ment. Találkozott egy katonával és adott neki egy kardot, az se volt akármilyen kard. Ha falnak vágja tűz lesz. A cigány legény szépen eltette a zsákjába a hajszál mellé és indult tovább. Ment, ment, mendegélt és gondolta le ül pihenni. Látja, hogy a fa tövénél ül egy juhász. Odament hozzá, neki is láttak falatozni. Mikor jól laktak, a juhász adott a cigánylegénynek egy csengettyűt, és azt mondta:

– Hogy ha bajba vagy, csengess, ott terem amire gondolsz.

Aztán továbbállt a cigánylegény, a pásztor is ment a maga dolgára. Ment, ment a cigány legény, oda ért a kúthoz. Gondolta bele néz, de nem látott semmit. Gondolkodott és eszébe jutott a csengő. Csengett. Uram atyám, ott termett egy

nagy létra, mert arra gondolt. Aztán leeresztette a kútba, és lemászott. Nem ment sehova, és eszébe jutott a hajszál. Elővette és eltépte, ott termett az öregasszony, és adott neki egy szemüveget.

Azt mondta a cigány legénynek, ha ezt felteszed a szemedre, az ördög varázslata nem hat rád. A cigány felvette a szemüveget, és beljebb ment, és a karddal neki csapott a falnak. És nagy tűz lett. A cigány legény levágta az ördögök fejét és vitte a királynak. Mikor meglátta a király csak bámult. Boldogok voltak az emberek az ördögök nélkül. És így lett a cigány legényből királyfi. Minden szegény betérhetett egy tányér levesre a palotába, aki csak arra járt.

Még most is ott áll a palota. Ha nem hiszed, gyere el és nézd meg, Biharkeresztesen.

Daróczi Tamás (12 éves)
Biharkeresztes

Kedves gyerekek ízlésük szerint színezzék ki az ördögöket!

F E J T Ö R Ö K

Sziasztok Gyerekek!

Túl a félévi bizonyítvány osztáson, mindannyian megtudtátok melyek azok a tantárgyak, amelyekből javítani kell. Reméljük egy kicsit igyekezni fognak azok a gyermekek, akiknek osztályzataik gyengék voltak. Viszont örömmel gratulálunk a jó eredményt elért tanulóknak!

Az alábbi versikében néhány iskolai tantárgy nevét rejtettük el. Melyek ezek a tantárgyak?

Archimedesz a nagy tudós
Egyszer kipróbálta
Vízzel teli fürdőkádca
Belehuppan bátran
Sajnos a víz kilocsant
Ugyanolyan sülylyal
Mint amennyi a nagy tudós
Lemért, valós súlya

„A” négyzet plusz „B” négyzet
Egyenlő „C” négyzettel
Mondá egyszer Pithagoras
Egy csodálatos reggel
Majd feltette a nagy kérdést:
Na, ki az okos gyermek?

Feladat: A két tantárgy nevének a megfejtése

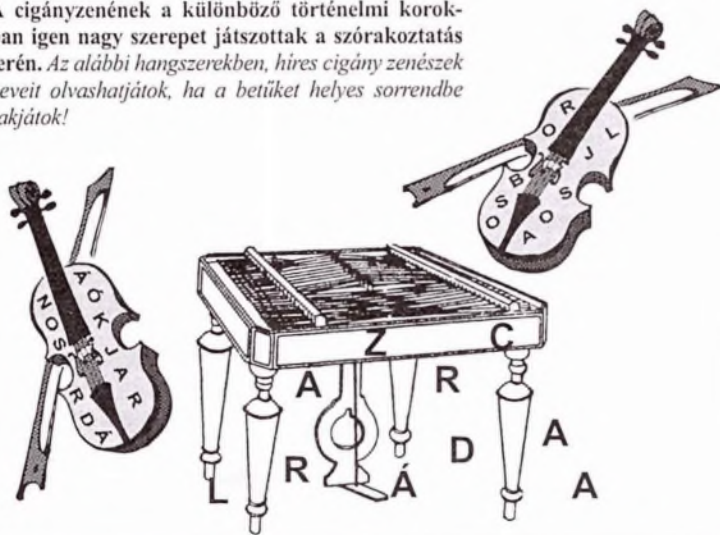
Mondat és szókiegészítés egy mesében

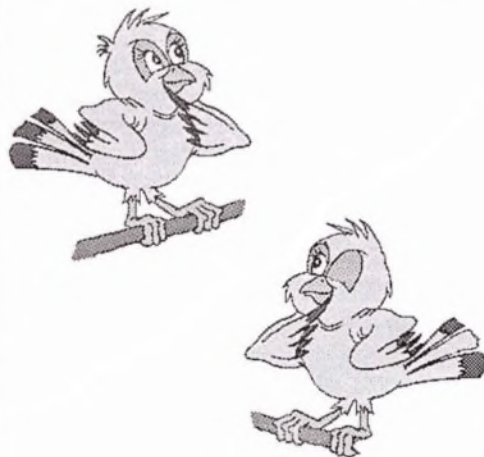
Hol volt, hol nem volt egy szegény
c.g.ny. Annyi gy.r.k. volt, hogy
nem tudott nekik elég kenyeret
szerezni. Egyszer találkozott az
.rd.gg.l. Sok .r.ny.t kapott az
ember.

Feladat: Melyik az a négy szó, amelyet betoldottunk a mondatokba?

A cigányzenének a különböző történelmi korokban igen nagy szerepet játszottak a szórakoztatás terén. Az alábbi hangszerekben, híres cigány zenészek neveit olvashatjátok, ha a betűket helyes sorrendbe rakjátok!

A két kép között négy különbség van. Melyek ezek?

A rejtvényekhez kellemes szórakozást és jó tanulást kívánunk: A Szerkesztőség Az oldalt összeállította: Bujdosó Jánosné

KOS (III. 21.–IV. 20.) – A pénzügyek mindig is közelálltak a szívéhez, és most ez fog a középpontba kerülni. Elhatározta, hogy még keményebben fog dolgozni, hogy még több pénzt keressen. A biztonság nagyon fontos önnek, így bármit megtesz, hogy családját anyagi biztonságban tudja. Munkahelyén támadhatnak problémák, de hamar megoldódnak. Ebben a hónapban több dolog miatt is ünnepelhet. Örüljön mert megdolgozott a sikerért! A Lungo Drom újság boldog születésnapot kíván, minden kos jegyű olvasójának!

BIKA (IV. 21.–V. 20.) – Meglepően sokat járt társaságba az elmúlt időszakban, és ezért most magányra van szüksége, hogy munkájára koncentráljon. Időre is szüksége van, hogy átgondolja az életét, mert fel kellene végre dolgozni azokat az érzelmi ügyeket, amelyek nem hagyják nyugodni...Hónap végén kerti mulatságba hívják! Fogadja el az invitálást, mert lesz ott valaki, aki nagy hatással lesz későbbi életére. Ne szerelemre gondoljon! Ön úgy is menthetetlen a nagy hűségével. Szakmai kiteljesedését segítheti a titokzatos idegen...

IKREK (V. 21.–VI. 21.) – Fontos, hogy kifejezze önmagát. Egy ideig úgy tűnt, hogy arra van kárhozható, hogy a háttérben legyen, míg mások a rivaldafényben élvezhetik a luxust. Most eljött az ideje, hogy ön is csillogjon. Egyik fontos projektjét is pozitívan fogják értékelni. Használja ki, hogy csúcspontjában van. Általában nem nagyon foglalkozik a ruhákkal anyagi okok miatt, de most nem kizárt, hogy egy halom új ruhával fog hazatérni bevásárló körútjáról... Hónap végén a szokottnál is erősebben igényli majd a gyengédséget és harmóniát!

RÁK (VI. 22.–VII. 22.) – Az élete elég csendes már egy hónapja, de most felforrósodnak a dolgok. Egy élénk és izgalmas periódus következik, mind társasági, mind a szerelmi életében. Nagy kedvet érez társaságba menni! Még a rettegett első randevút is nagyon élvezetesnek fogja találni. Ez egyben egy kreatív időszak is lesz, tehát bizonyosodjék meg arról, hogy olyan dolgokat csinál, amelynek segítségével kifejezheti a belső értékeit. Ha nem is kifejezetten művészi, mégis nagy örömet fogja lelteni más emberek átforgatásában...

OROSZLÁN (VII. 23.–VIII. 23.) – Túl sok határidős munkája volt, és emiatt nem sok ideje maradt a szórakozásra. Most már azonban odafigyelhet kapcsolataira, és így sokkal jobban fogja érezni magát. Rengeteg időt szeretnének kedvesével együtt tölteni, és bármit is csinálnak nagy örömet szerez mindkettőjüknek: valószínűleg érzik mind a ketten ezt, és sokat tesznek azért, hogy olyan szerelmet alakítsanak ki, amellyel életben tartják egymás érzelmeit...

SZÜZ (VIII. 24.–IX. 23.) – Nyugalmas periódus következik! Gyűjtsön erőt, pihenjen, mert eddig nagyon elfoglalt volt. Az álmodozás nem olyan rossz dolog, főleg, eljut a meditációig, ami fontos tevékenység, amelyet az emberek a belső erővel szoktak összekapcsolni. El kell hogy gondolkodjon a múltjáról egy kicsit, hogy megállapíthassa, mit hozhat a jövő. Egy régi ismerős léphet a színre, és ha szükséges, beszéljék meg rendezetlen dolgaikat. Ebben a hónapban, tartsa távol magát a bika jegyben született hölgyektől, mert a vesztét okozhatják kiszámíthatatlanságukkal...

MÉRLEG (IX. 24.–X. 23.) – Ez a tél hosszú és nehéz volt önnek, tele mindenféle zavaros kapcsolattal. Most jóval nyugodtabbnak érzi magát, és nagyon vágyakozik egy távoli, egzotikus tájra, amire sikerül is eljutnia, ha önmagára és nem környezetére költi a pénzét megint. Ha engedi, hogy újra és újra kihasználják, lelkiegyensúlyát csak szakember segítségével nyerheti majd vissza! Ne legyen saját maga ellensége, élvezze végre a pénzen megvehető örömeket...

SKORPIÓ (X. 24.–XI. 22.) – Elképzelhető, hogy valami kellemetlenség kíséri a múltjából. Gondolkozzon el a dolgokon, és nézzon mélyen magába, hogy megtalálja a választ. Úgy tűnik az utóbbi időben rosszul alszik. Fordítson több figyelmet az álmaira. A tudatalattijának az üzenetei sokat segíthetnek jövője alakításában...

NYILAS (XI. 23.–XII. 21.) – Egy utazáson töri a fejét, úgy érzi, hogy szeretne többet látni a világból. Ha egy kicsit körbetekint maga körül, akkor rájön arra, hogy mennyire szűk az élettere. Most kevésbé érdeklik a magánügyei. Jól teszi, ha elkezd egy intellektuális vagy filozófia jellegű tanfolyamot. Nem árt ha egy kicsit szabadjára engedi a gondolatait, és megpróbál választ keresni mély, univerzális kérdésekre. Különösen nagy érdeklődést tanúsít az asztrológia és a metafizika iránt. Ne felejtkezzen el egy fontos ígéretéről, amit volt szerelmének vagy egy igen közeli családtagjának tett...

BAK (XII. 22.–I. 20.) – A mély kapcsolat nagyon fontos az ön életében. Bár magányos típus, most mégis egy csapat „játékosa” lesz! Majd meglátja, mennyire jó dolog a saját energiáit másokéval egyesíteni... Fontos a meghitt kapcsolat! Szeretne örökre szerelmes lenni és szeretné megosztani a világot azzal, aki azért szereti és értékeli őnt, amilyen. Azon fog munkálkodni, hogy még jobbá tegye a kapcsolatukat. Ön nagyon mélyen belelát az emberek életébe. Használja fel pozitívan ezt az adottságát... Kedvesének most elárulhatja legtitkosabb vágyait, mert hacsak nem született gondolatolvasónak, másképp soha nem fog értesülni róluk...

VÍZÖNTŐ (I. 21.–II. 19.) – A játék és a mulatság ideje következik ebben a hónapban. Miután túlsok időt töltött otthon egyedül, most minél többet szeretne társaságban lenni. Most nagy kedve van szerelmesnek lenni, és így sokkal nyitottabb a szexuális játékokra is. Bár általában jobban szereti a barátságot a szerelemnél, most képes lehet bármilyen romantikus dologra, amivel eddig csak a barátait ugratta. Fontos, hogy kifejezze magát a kreativitásán keresztül. Öröme telhet a művészi dolgokban, és ezzel teljes embernek érezheti magát. Ruhátárát (nők a hajuk színét is) kicseréli, mert új embernek érzi magát. És az is...

HALAK (II. 20.–III. 20.) – Megint a karrierje kerül középpontba! Így hát itt az ideje, hogy beleássa magát a munkájába. Ha keményen dolgozik, megtapasztalhatja a jólvégzett munka fáradságát, és örömet is. Most, több jutalomra vágyik? Igen! Magasabb beosztást, elismerést és pénzt szeretne... Nos, talán mégis pihenjen egy kicsit. Ezekről a dolgokról ugyanis nem lesz menőbb, csupán sikerorientáltabb. A testvérek és a szomszédok fontos szerepet fognak játszani most az életében, és állandóan a telefonon fog csüngen, családja rémületére...

**Az „Oktatási és Továbbképzési Központ” Alapítvány kiadásában megjelent
alábbi kötetek szerkesztőségünk címén megrendelhetőek! (Szolnok, Aranka út 3. 5000)**

Farkas Kálmán: *Elnémult hegedűk* 300,- Ft
Szécsi Magda: *Fekete fények* 1300,- Ft
Rácz Lajos: *Roma értelmiségiek arcképcsarnoka* 500,- Ft

ÚJ KÖTETEINK:

Farkas Kálmán: *Mosoly és párbeszéd* 500,- Ft,
Gordonai ceruzarajzok 500,- Ft,
B. Kóté Lilla: *Figyelj rám!* 500,- Ft.

Kedves Gyerekek!

Az LD szerkesztősége már megint gondolt egy nagyot!

Vers és meseíró pályázatot hirdetünk - megkötések nélkül – általános iskolások részére.

A tehetségek felkutatását így módon boldogan vállaljuk fel azt remélve, hogy felfedezettjeink munkái a magyarországi cigányság kultúrkincsét gyarapíthatják. A három legkiválóbb pályázó oklevelet, publikálási

lehetőséget, könyvvásárlási utalványt és más értékes ajándékokat kap.

Amennyiben egy kötetre való, közlésre méltó anyag érkezik be hozzánk, az LD szerkesztősége vállalja a pályázati munkák kötetben való megjelentetését, Szécsi Magda illusztrációival.

**A pályázatokat szerkesztőségünk címén várjuk:
LD Szerkesztősége Szolnok, Aranka út 3. 5000**

A pályázatok beérkezési határideje: 2002. május 31.

Felhívás

Az Országos Cigány Információs és Művelődési Központban utánvétellel megrendelhető a **Choli Daróczi József** által szerkesztett cigány nyelvkönyv **1.980 Ft-os** áron, valamint a **cigány-magyar, magyar-cigány szótár 1.550 Ft-os** áron. **Megrendelhető:** Országos Cigány Információs és Művelődési Központ 1103 Budapest, Gyömrői út 103. **Telefon/Fax:** 265—08-38, 264-94-48 **e-mail:** ocimk@hu.inter.net

MEGRENDELŐ

Megrendelem az LD című roma lapot

..... példányban, az alábbi címre:

Megrendelő neve:

Címe:

Előfizetési díj
 egy évre: 1440 Ft,
 fél évre: 720 Ft,
 negyedévre: 360 Ft

**Megrendelőink között
2002. december 6-án értékes ajándékokat
sorsolunk ki!**

*A megrendelőlapot és az előfizetési díját
a szerkesztőség címére kérjük eljuttatni:*

5000 Szolnok, Aranka utca 3.
Telefon:
(06) 56/513-592, 513-953, 513-954

*Előfizethető rózsaszínű
postai utalványon.*

L D. Tájékoztató

Választás – 2002

2002. április 7-ére tűzte ki **Mádl Ferenc** Köztársasági Elnök az országgyűlési választás első fordulójának időpontját. A döntés után helyi választási irodák megkezdték a választójoggal rendelkezők névjegyzékének összeállítását. A névjegyzékbe vételről mindenkit tájékoztatnak. A választók listáját február elején teszik közzé, a módosításra április 5.-éig lesz lehetőség. A választási eljárási törvény értelmében a névjegyzékbe való felvételtől az értesítőket, valamint az ajánlócédulákat (más néven „kopogtatócédulákat”) legkésőbb a választás előtti 58. napig postázni kell. A kopogtatócédulákat a belügyminiszter rendelete szerint február 4. és 8. között kézbesítik, ezután kezdenek meg a pártok és az egyéni indulók a jelöltállításához szükséges 750 ajánlás összegyűjtését. Kopogtatócédulákat legkésőbb március 15-ig lehet gyűjteni, ez az időpont egyben a jelöltek bejelentésének az utolsó napja is. Ajánlásokat – munkahelyek, tömegközlekedési eszközök, állami és önkormányzati szervek hivatalos helyeinek kivételével – bárhol lehet gyűjteni.

Igó Sára

